

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์

ปริญญานิพนธ์
ของ
ธีระศักดิ์ ช่างเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์

ปริญญานิพนธ์
ของ
ธีระศักดิ์ ช่างเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์

บทคัดย่อ
ของ
ธีระศักดิ์ ช่างเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ธีระศักดิ์ ช่างเพชร. (2553). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์*. ปริญญาโท วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.วินิดา เจียรน้อย, อาจารย์จุมพล ลัมพาทิวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 375 คน โดยการเทียบขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน ที่ประชากร 5,000 คน ทำการเก็บข้อมูลและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวม 3 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวม 3 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

OPINIONS OF THAI TOURISTS TOWARDS VISITING SANAM CHANDRA PALACE

AN ABSTRACT

BY

TEERASAK CHANGPETCH

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University

May 2010

Teerasak Changpetch. (2010). *Opinions of Thai Tourists Towards Visiting Sanam Chandra Palace*. Master thesis, M.S. (Recreation Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Winida Jiaranai. Mr.Jumpol Lumpapiwat.

The purpose of this research was to study the opinions of Thai tourists towards visiting Sanam Chandra palace with variables of sex, age and occupation. The sample that use in the research is Thai tourists 375 person, amounts by size sample comparison follows the table of Krajcie; & Morgan, at 5,000 person peoples. The data was saved by accidental random sampling. The research instrument for collecting questionnaire was made by the researcher. The data was a rating scale, were analyzed by using the program to find percentage, mean, standard deviation and hypothesis test by t-test, F-test and test for .05 statistically significantly by Scheffe's method.

The results of the research were as follows:

1. Thai tourists who have the opinions towards visiting Sanam Chandra Palace, every side are in the most level every way.
2. Both of male and female Thai tourists have the opinions towards visiting Sanam Chandra Palace generally stay in the most level, when compared the opinion of Thai tourists who have the gender differently met that there were generally not different.
3. Thai tourists who have the age differently, they have the opinions towards visiting Sanam Chandra Palace, generally stay in the most level, and when analyze the vary of opinion average of extremely Thai tourists who have different age met that there were generally different statistical significant at level .05.
4. Thai tourists who have an occupation differently have the opinions towards visiting Sanam Chandra Palace, generally stay in the most level, and when analyzed the vary of opinion average of extremely Thai tourists who have different occupation different, there were generally not different.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์

ของ
ธีระศักดิ์ ช่างเพชร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.วินิตา เจียรนัย)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เทเวศร์ พิริยะพูนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์จุมพล ลัมพาทิวัฒน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วินิตา เจียรนัย)

.....กรรมการ
(อาจารย์จุมพล ลัมพาทิวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ นาวากาญจน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.วินิตา เจียรนัย และอาจารย์จุมพล ลัมพาทิวัฒน์ คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพจน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ นาวากาญจน์ กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวิทย์ พึ่งโพธิ์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธ์ุ นายสัญญาชาติ วัชรารักษ์ และ นางขวัญเรือน บรรเทาแท้ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือจนมีคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือในการศึกษา ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยให้มีความรู้เพิ่มพูน จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงคุณบิดา-มารดา พี่อ้อย (คุณเบญจมาศ กนกฉันท) ผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา และญาติมิตรทุกๆ คนที่เป็นกำลังใจและคำจุนจุนผู้วิจัยถึงวันแห่งความสำเร็จ ตลอดจนกำลังใจจากเพื่อนๆ การจัดการนันทนาการ รุ่น 6 ทุกคน

ประโยชน์ คุณค่าและความดีงามใดๆ ที่มีจากปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอแนะนำเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา-มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธีระศักดิ์ ช่างเพชร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	6
องค์ประกอบของความคิดเห็น.....	8
แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการท่องเที่ยว.....	9
ความสำคัญของการท่องเที่ยว.....	10
นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	11
ประโยชน์ของนันทนาการท่องเที่ยว.....	12
แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน.....	13
ประวัติความเป็นมาของพระราชวังสนามจันทร์.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	25
งานวิจัยภายในประเทศ.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	30
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	50
สรุปผลการวิจัย.....	52
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	56
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	56
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	63
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและคำร้อยละข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศ อายุและอาชีพ.....	35
2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ (n = 375)..	36
3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายด้าน (n = 375).....	39
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	40
5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	41
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ...	42
7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	43
8 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านการจัดการและดำเนินการ จำแนกตามอายุ.....	44
9 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามอายุ.....	45
10 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ.....	45
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	46
12 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	48
13 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่บุคคลทั่วไปชื่นชอบโดยพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ เพราะเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินสร้างประสบการณ์ และความรู้ใหม่ๆ จากการได้พบเห็นสิ่งต่างๆ รวมทั้งได้พบปะผู้คนมากมาย ตลอดจนได้เรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมหลากหลายที่แตกต่างกันจากสถานที่ที่ไปท่องเที่ยว จึงนับว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความรักความสามัคคีความเข้าใจซึ่งกันและกันในครอบครัว เพื่อนฝูงและหมู่คณะ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ด้านการพัฒนาคนที่มีคุณภาพให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550: 47)

การท่องเที่ยว นอกจากจะเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทกลางแจ้งที่ให้ประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เนื่องจากส่งผลต่อการขยายตัวทางธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างมาก ทั้งในด้านการจ้างแรงงาน การผลิต การบริการ การขายสินค้าที่ระลึก ฯลฯ เป็นอุตสาหกรรมที่ทำให้มีเงินหมุนเวียนในประเทศ และเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศปีละมากมาย

สำหรับประเทศไทยนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นองค์กรที่รับผิดชอบการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชาติ ได้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พ.ศ. 2538-2539 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538: 2) ให้เป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี โบราณวัตถุ วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร รวมทั้งแหล่งธรรมชาติต่างๆ การท่องเที่ยวในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังเช่นปี พ.ศ. 2541 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 242,171 ล้านบาท และเพิ่มสูงขึ้นตลอดจนกระทั่ง พ.ศ. 2547 มีรายได้ 350,312 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2552: ออนไลน์) ในประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ฯลฯ ซึ่งกระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดนครปฐม มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจเป็นจำนวนมาก ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน ซึ่งกระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. อำเภอเมือง มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ องค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ วัดไผ่ล้อม วัดพระงาม วัดดอนยายหอม วัดดอนขนาด ตลาดชอย 2 พระประโทนเจดีย์
2. อำเภอนครชัยศรี มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง วัดกลางบางแก้ว และพิพิธภัณฑ์พระพุทธวิถีนายก วัดศิระทอง ตลาดท่านา วัดบางพระ โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็นอุทยานปลาวัดห้วยพลู พิพิธภัณฑ์เจษฎา เทคนิคมิวเซียม พิพิธภัณฑ์ชาวนาไทย
3. อำเภอพุทธมณฑล มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พุทธมณฑล คลองมหาสวัสดิ์
4. อำเภอบางเลน มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดน้ำวัดลำพญา
5. อำเภอสามพราน มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดน้ำดอนหวาย วัดไร่ขิง ลานแสดงช้างและฟาร์มจระเข้สามพราน
6. อำเภอกำแพงแสน มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ อุทยานแมลงเฉลิมพระเกียรติ เมืองเก่ากำแพงแสน โรงเรียนการบินกำแพงแสน

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม นอกจากจะมีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นแหล่งศึกษาความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ จึงทำให้มีข้อมูลและประวัติที่สมบูรณ์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2542: 8) พระราชวังสนามจันทร์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่น่าสนใจทั้งในด้านประวัติศาสตร์และในด้านสถาปัตยกรรม แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป ในอดีตกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้พระราชวังสนามจันทร์เป็นที่ซ้อมรบเสือป่าและฝึกพลเสือป่าเพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันประเทศในยามคับขัน โดยปกติทรงแปรพระราชฐานไปประทับระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม อันเป็นฤดูแล้งเหมาะแก่การซ้อมรบ นอกจากการซ้อมรบเสือป่าแล้วยังมีการซ้อมรบทหารและตำรวจร่วมด้วยและทรงประกอบพระราชกรณียกิจพิเศษอื่นๆ รวมทั้งพระราชกรณียกิจปกติทำนองเดียวกับทรงอยู่ในพระนครด้วย ต่อมาภายหลังพระราชวังสนามจันทร์ได้เป็นสถานที่ราชการของกระทรวงมหาดไทย และได้ใช้เป็นศาลากลางจังหวัด สำนักงานศึกษาจังหวัดและศาลจังหวัดและพื้นที่บางส่วนของพระราชวังสนามจันทร์เป็นวิทยาเขตหนึ่งของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พระราชวังสนามจันทร์ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม อยู่ห่างไปทางด้านหลังองค์พระปฐมเจดีย์ทางทิศตะวันตกประมาณ 1 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา บริเวณของพระราชวังสนามจันทร์อยู่ใกล้กับสถานที่ที่เคยมีร่องรอยของโบราณสถานอันเรียกกันว่า “หมู่บ้านเนินปราสาท” กล่าวคือ มีร่องรอยของเนินปราสาทพระราชวังโบราณและโบสถ์พราหมณ์ในบริเวณนี้ และด้านหน้าของสถานที่ที่เป็นโบสถ์พราหมณ์มีสระน้ำขนาดใหญ่ที่ชื่อว่า “สระน้ำจันทร์” หรือชาวบ้านเรียกว่า “หนองน้ำจันทร์” (ปัจจุบันชาวนครปฐมเรียกสระน้ำนี้ว่า “สระบัว”) สระน้ำนี้มีผู้สันนิษฐานว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ ใช้ในพิธีของศาสนาพราหมณ์และเนื่องจากมีความเชื่อว่าสระน้ำแห่งนี้เป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น เมื่อมีพิธีการของสำนักพระราชวังหรือพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา จึงมีการนำน้ำจากสระแห่งนี้ไปรวมกับน้ำจากแหล่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เพื่อชำระพระแสงต้น ต่อมาได้นำชื่อ “สระน้ำจันทร์” หรือ “หนองน้ำจันทร์” มาใช้เป็นชื่อของ “พระราชวังสนามจันทร์” นักท่องเที่ยวที่เข้าชมพระราชวัง

สนามจันทร์ ต้องปฏิบัติตามระเบียบของสำนักพระราชวัง ด้วยการจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์บังคับสำหรับผู้เข้าชม

ด้วยเหตุที่พระราชวังสนามจันทร์เป็นสถานที่ราชการสำคัญที่เปิดบริการเป็นการสาธารณะทั่วไป จึงมีการดำเนินงานให้บริการในด้านต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างดีที่สุด ในขณะที่เดียวกันสำนักพระราชวังต้องจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายแตกต่างกันทั้งในด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สังคม ฯลฯ จึงน่าที่จะมีทัศนคติและความพึงพอใจที่ได้รับจากการบริการที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรที่สังกัดสำนักพระราชวัง มีหน้าที่ให้บริการนักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่เข้าชมพระราชวังสนามจันทร์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อการรวบรวมข้อมูลเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานการให้บริการให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลและเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในภาพรวมนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมบริการและระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2552 มีจำนวนประมาณ 5,000 คน (โดยเทียบเคียงกับปริมาณนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2551)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2552 โดยใช้ตารางเทียบขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 610) ที่ประชากรจำนวน 5,000 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ แบ่งออกเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ แบ่งออกเป็น

1.2.1 ต่ำกว่า 20 ปี

1.2.2 ระหว่าง 20 - 40 ปี

1.2.3 สูงกว่า 40 ปี

1.3 อาชีพ แบ่งออกเป็น

1.3.1 นักเรียน นิสิตและนักศึกษา

1.3.2 ข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.3.3 พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง การที่บุคคลได้รับความรู้ ประสบการณ์ หรือประสบการณ์กับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้ววิเคราะห์จากความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวต่อเหตุการณ์นั้นๆ และแสดงออกมาในทางบวก-ลบ หรือเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลแต่ละคนมักจะเปลี่ยนไปตามระดับวัยวุฒิ คุณวุฒิและประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น งานวิจัยนี้ ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ในด้านต่างๆ 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการจัดการและดำเนินการ

1.2 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

2. นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง ประชาชนชาวไทยที่เดินทางจากถิ่นพำนักของตนเองเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ตามความสนใจ ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและความพึงพอใจ หรือเพื่อการศึกษาอุปการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตน ในงานวิจัยนี้หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

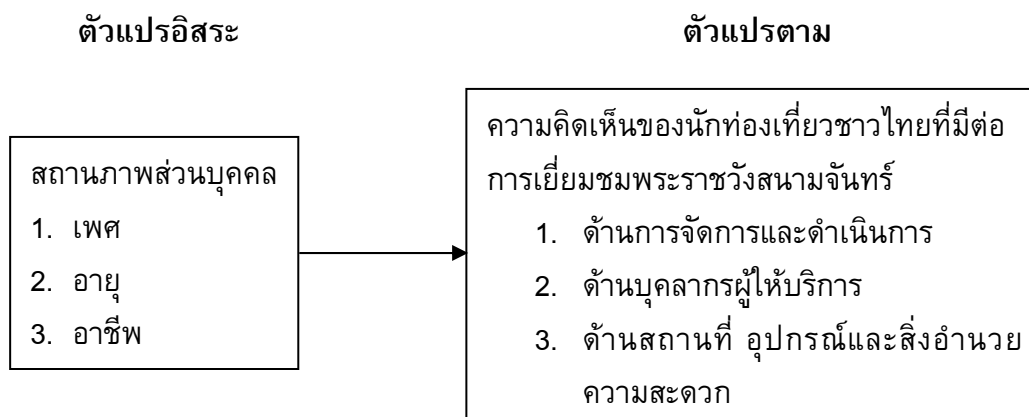
2.1 นักเรียน นิสิตและนักศึกษา

2.2 ข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

2.3 พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ

3. พระราชวังสนามจันทร์ หมายถึง พระราชวังสนามจันทร์ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม อยู่ห่างไปทางด้านหลังองค์พระปฐมเจดีย์ทางทิศตะวันตกประมาณ 1 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา สร้างขึ้นโดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ขณะเมื่อทรงดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งต่างประเทศและในประเทศเพื่อนำมาเป็นแนวทางสนับสนุนการวิจัยตามหัวข้อ ดังนี้

1. ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. องค์ประกอบของความคิดเห็น
3. แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการท่องเที่ยว
4. ความสำคัญของการท่องเที่ยว
5. นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
6. ประโยชน์ของนันทนาการท่องเที่ยว
7. แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน
8. ประวัติความเป็นมาของพระราชวังสนามจันทร์
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยภายในประเทศ

ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ - ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2534: 246) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นข้อพิจารณาความจริงจากการใช้ปัญญา ความคิดเห็นประกอบถึงแม้จะไม่ได้หลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster. 1983: 637) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ความเชื่อและการตัดสินใจที่จะเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอยู่บนรากฐานของความเป็นไปได้ โดยความเห็นนั้นอาจไม่ถูกต้องก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองหรือทัศนคติเฉพาะตนหรือโดยรวมของกลุ่ม เพื่อออกความคิดเห็นโต้แย้งความคิดเห็นเดิมที่มีอยู่แล้ว หรือการแสดงออกของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะตัดสินใจเรื่องหนึ่งเรื่องใดแล้วแต่กรณี

โคเลสนิค (Kolesnik. 1970: 296) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมายภายในหรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

ฮิลการ์ด (Hillgard. 1979: 626) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นคือการพิจารณาตัดสิน (Judgement) หรือความเชื่อที่นำไปสู่การคาดคะเนหรือการแปลผลในพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ออสแคมป์ (Oskamp. 1977: 102) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความคิดเห็นว่ามีหลายประการ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ หมายถึง อวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้ ความผิดปกติของอวัยวะ และอวัยวะรับสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อบุคคลภายนอก
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล หมายถึง บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฝังใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง หมายถึง ขณะที่บุคคลเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มากซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย
4. ทศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลเจริญเติบโตย่อมต้องมีกลุ่มและสังคม เช่น ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือน หรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย
5. สื่อสารมวลชน หมายถึง สื่อต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้น สื่อเหล่านี้ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

เรืองเวทย์ แสงรัตนา (2522: 20) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526: 3) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนหนึ่งที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาอย่างยิงต่อสถานการณ์ภายนอก

สุชา จันทรเฒ (2527: 8) สรุปไว้ว่าความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลแต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเราจะมีความเห็นแตกต่างกัน และความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

จารุพัทธ์ ประเสริฐวณิช (2530: 12) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความคิดเห็นเป็นข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญา ความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป

อรทิพย์ สีนะพัฒน์ (2535: 15) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์ โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

ลาวัญญ์ จักรานุกัณ (2540: 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือการลงความเห็นที่ไม่ได้เป็นความรู้สึกอันแท้จริง แต่ในบางครั้งความคิดเห็นในบางสิ่ง

บางอย่างอาจเป็นจริงได้ หลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำโดยมีการตัดสินใจหรือพิจารณาตัดสินสิ่งต่างๆ โดยมีหลักเกณฑ์สนับสนุนในแต่ละกรณี

จากความหมายต่างๆ ข้างต้น สรุปได้ว่าความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกโดยการพูด เขียนหรือสื่อสารให้บุคคลอื่นได้รับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก ค่านิยมหรือความเชื่อ ที่บุคคลมีต่อเรื่องราวใดๆ โดยมีอายุ พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ทำงานและตำแหน่งงาน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานถึงความถูกต้องของความคิดเห็นนั้น ๆ จึงอาจถูกยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นได้

องค์ประกอบของความคิดเห็น

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971: 2-3) ได้แบ่งองค์ประกอบของความคิดเห็น ไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าซึ่งอาจเกิดจากบุคคลหรือสถานการณ์ใดๆ ความรู้ ความคิดดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และได้มีการติดต่อกับสิ่งเร้าครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีความเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวก

2. ด้านความรู้สึก ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะกำหนดทิศทางความคิดเห็นคือ ถ้ามีความรู้สึกบุคคลก็จะมีความเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งนั้นบุคคลก็จะมีความเห็นในทางลบ

3. ด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงความคิดเห็นของบุคคลคือ ถ้าแสดงออกอย่างชัดเจนแสดงว่ามีความคิดเห็นเป็นบวกหรือลบอย่างแน่นอน

ธีระพร อูวรรณโณ (2529: 51-54) กล่าวว่า อิทธิพลที่มีต่อความคิดเห็นมีดังนี้

1. พ่อแม่เป็นแหล่งอิทธิพลสูงสุด โดยเฉพาะในวัยเด็กซึ่งกำลังมีการพัฒนาทางด้าน ค่านิยม ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดออกมาในกรอบของครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นผู้มีอำนาจให้คุณ เมื่อทำความดี ให้โทษเมื่อทำสิ่งไม่ดี หรือสิ่งที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วย

2. กลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่น ครูและเพื่อน ๆ

3. ประสบการณ์ส่วนตัว นักจิตวิเคราะห์เน้นเรื่องประสบการณ์ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความรุนแรงและกระทบกระเทือนใจบุคคลได้นาน

4. สื่อมวลชน เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่พยายามเปลี่ยนความเห็นของคนให้หันไปนิยมผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ต้องเข้าไปจำหน่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

องค์ประกอบของความคิดเห็นที่กล่าวข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า ความคิดเห็นจะเกิดขึ้นเมื่อมี องค์ประกอบต่าง ๆ คือ การที่บุคคลได้รับความรู้ ประสบการณ์ หรือประสบกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้ววิเคราะห์จากความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวต่อเหตุการณ์นั้นๆ และแสดงออกมาในทางบวก-ลบ

หรือเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลแต่ละคนมักจะเปลี่ยนไปตามระดับวุฒิ
คุณวุฒิและประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการท่องเที่ยว

นันทนาการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทกลางแจ้ง (Outdoor recreation) ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ใหม่ ๆ ความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยว มีผู้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการท่องเที่ยวไว้หลากหลาย ดังนี้

ซิดจันท์ หังสสูตร (2532: 1-2) กล่าวว่า นันทนาการ (Recreation) คือ งานบันเทิงหรือการพักผ่อนหย่อนใจทั่วไปที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะในยามว่างเป็นความสนุกสนานเฉพาะส่วนตัวที่สามารถเลือกได้ จึงเป็นกิจกรรมเฉพาะอย่างที่เป็นความพอใจ หรือเกิดความสุขใจแก่บางคน บางกลุ่มบางเหล่าเท่านั้น

การเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางผ่านหรือการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งโดยใช้ยานพาหนะไปเป็นระยะทางไกลๆ หรือสถานที่ต่างประเทศ รวมทั้งการเคลื่อนไหวทุกชนิดโดยไม่สนใจจุดมุ่งหมาย

จะเห็นได้ว่าคนเดินทางหลายแบบหลายวิธีและด้วยเหตุผลต่างๆ กัน เพื่อที่จะให้การเดินทางมีความหมายเป็น “การท่องเที่ยว” (Tourism) การเดินทางต้องมีเงื่อนไขอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 42-45) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมนันทนาการที่บุคคลและชุมชนให้ความสนใจและนิยมเลือกในช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระมากที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีรูปแบบที่น่าสนใจหรือเรียกว่าสิ่งดึงดูดความสนใจ (Attractions) ที่มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งสรุปได้ 12 ประเภท ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น (The built environment) ได้แก่ สิ่งดึงดูดความสนใจที่มนุษย์สร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน
2. กิจกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural activities) ประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดการแสดงออกทางวัฒนธรรมและอารยธรรม
3. สิ่งดึงดูดความสนใจทางศาสนา (Religion attraction)
4. สิ่งดึงดูดความสนใจทางการเมือง (Political attraction)
5. สิ่งดึงดูดความสนใจทางวิทยาศาสตร์ (Science attraction)
6. ธรรมชาติทางกายภาพ (Physical nature)
7. ภูมิอากาศ (Climate)
8. ทัศนียภาพ (Scenery)

9. ชีวิตสัตว์ป่า (Wild life)
10. นันทนาการกลางแจ้งและกีฬา (Outdoor recreation and sport)
11. บันเทิง มหรสพ (Entertainment)
12. สุขภาพ อาบน้ำแร่ (Health and spa)

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ร็อนรมย์ บวรธีรกุล (2545: 42) กล่าวว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism industry) ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ด้านที่พัก และอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจการค้าของที่ระลึก ธุรกิจเหล่านี้จะขายบริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรงและยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้า เกษตรกรรม การผลิตหัตถกรรม พื้นบ้าน เป็นต้น โดยแบ่งความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ได้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่

- 1.1 ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก
- 1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบที่ดีในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าที่มากกว่าสองเท่าตัว
- 1.3 ก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค ก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผู้ลงทุนในหลายรูปแบบทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างกว้างขวาง
- 1.4 กระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศโดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมืองและสินค้าของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้น ๆ
- 1.5 เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ตลอดเวลาตลอดแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย
- 1.6 ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงาน ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลได้รายได้ในรูปการจัดเก็บภาษีอากรประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

2. ความสำคัญต่อสังคม ได้แก่

- 2.1 มีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน
- 2.2 มีบทบาทในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิดแก่ท้องถิ่น ทำให้มีการก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ มีการลงทุนทางด้านการผลิตเพื่อรองรับการบริการแก่ผู้มาเยือน ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการมีงานทำ จึงทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

2.3 ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ หวงแหนและรักษาผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัยของตน

2.4 ช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ขจัดปัญหาการล้นไหลและเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

2.5 ช่วยให้ชาวชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปแบบของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกไว้สำหรับขายผู้มาเยือน เป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

3. ความสำคัญต่อการเมือง ได้แก่

3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัย เพราะการที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเยือนในสถานที่ที่มีความปลอดภัยเพียงพอ

3.2 เป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะไปพบปะรู้จักทำความเข้าใจกัน เป็นการสร้างความรักสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกและช่วยสร้างสรรค์สัมพันธไมตรีและความสงบสันติสุขในโลก

นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ส่งเสริมการท่องเที่ยว ปี 2540-2546 (จุลสารการท่องเที่ยว. 2544: 28) ดังนี้

1. ส่งเสริมอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยว ควบคู่กับสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาวและคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติสืบไป

2. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันแก้ไข หรือป้องกันปัญหาท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่า ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3. สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเร็วก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยโครงข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ

4. ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง และสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคนี้

5. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี มีความรักความหวงแหนและช่วยทำนุบำรุงทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความโอปอ้อมอารีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยน้ำใจไมตรีอันดีงามสืบไป

6. ส่งเสริมการผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับนานาชาติเพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรชาวไทยมีงานทำในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

7. กำกับดูแลให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 รวมทั้งผลักดันให้มีการกวดขันให้มาตรฐานต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดไป

8. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชนและสังคมส่วนรวมของประเทศสืบไป

9. ส่งเสริมเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นพักอยู่นานวัน ใช้จ่ายเพิ่มมากยิ่งขึ้นและเดินทางกระจายไปทั่วภูมิภาคโดยคำนึงถึงขีดความสามารถหรือขีดจำกัดในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

10. สร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศให้กระจายไปทั่วภูมิภาคตลอดปี เพื่อเพิ่มดุลการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น และเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่อไป

11. พิจารณาประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม ในลักษณะของการลงทุน ร่วมทุนหรือให้การส่งเสริมการสนับสนุนการลงทุนเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวมของชาติและองค์กรกิจกรรมนั้นหนทางการด้านการท่องเที่ยว

ประโยชน์ของนันทนาการการท่องเที่ยว

นักการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของนันทนาการท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 48-49) กล่าวว่า กิจกรรมนันทนาการด้านการท่องเที่ยวมีประโยชน์ดังนี้

1. พัฒนาคุณค่าทางร่างกาย (Physical values) เช่น การออกกำลังกาย การพัฒนาระบบแอโรบิค กล้ามเนื้อหัวใจ ปอด ทางเดินหายใจ

2. พัฒนาคุณค่าทางจิตใจ (Mental values) ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจธรรมชาติ

3. พัฒนาคุณค่าทางอารมณ์ (Emotional values) อารมณ์หรือทัศนคติเกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่นและสังคม ตระหนักในความรับผิดชอบ การสงวนรักษาและใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด พัฒนา

จิตสำนึกและความเข้าใจสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ พัฒนาความเข้าใจและความซาบซึ้งในบรรพบุรุษที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตนอกเมืองและทักษะเพื่อความอยู่รอด ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต พัฒนาความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับจิตสำนึกที่ดีใจด้านการรักษาสีงแวดล้อม พัฒนาแหล่งทรัพยากรและการปรับตัวของเอกัตตบุคคล

นอกจากประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนนาการท่องเที่ยวดังที่กล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวยังมีประโยชน์ระบบเศรษฐกิจของประเทศ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน

โบราณสถาน หมายถึง ทรัพย์ที่อยู่ติดกับดินเคลื่อนที่ไม่ได้ (อสังหาริมทรัพย์) ตั้งแต่สิ่งก่อสร้างใดๆ ตลอดจนถึงกลุ่มอาคารและพื้นที่โดยรอบที่มีหลักการสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง ใน 3 ประการ (สวิตรี พิสนพงศ์. 2543: 27) ดังนี้

1. อายุของอสังหาริมทรัพย์นั้น
2. ลักษณะของการก่อสร้างหรือลักษณะทางสถาปัตยกรรม
3. ประวัติความเป็นมา

ทั้งนี้จะต้องเป็นประโยชน์ต่อศาสตร์ด้านใดด้านหนึ่งใน 3 แขนง ได้แก่ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี หากเข้าประเด็นดังกล่าวแล้ว จัดเป็นโบราณสถานทั้งสิ้น

การจัดโบราณสถานเพื่อการท่องเที่ยว

สวิตรี พิสนพงศ์ (2543: 39-44) เสนอว่า โบราณสถานจัดอยู่ในกลุ่มทรัพยากรทางการท่องเที่ยว สินค้าทางการท่องเที่ยวประเภทที่สอง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวอันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่นและของประเทศชาติทั้งโดยตรงและโดยอ้อมได้

มรดกทางวัฒนธรรมซึ่งรวมไปถึงโบราณสถานนั้น เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวโดยยอมรับกันในระดับพื้นฐานพอสรุปได้ ดังนี้

1. การท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ทางสังคมมนุษย์ชาติ เศรษฐกิจและความจริงเกี่ยวกับวัฒนธรรม
2. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชื่อว่าจะมีส่วนสร้างรากฐานที่ดีและเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการแก้ปัญหาของโลก
3. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ การค้นพบโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีต่างๆ อิทธิพลของการท่องเที่ยวมีผลที่ดีและยังมีส่วนในการดูแลรักษาและป้องกันด้วยการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ กล่าวได้ว่าเป็นการดูแลรักษาป้องกันและเป็นความต้องการของสังคมมนุษย์ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจด้วย

4. ผลลบที่ตามมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความเสียหายต่อโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีที่ถูกใช้อย่างหนักและไม่จำกัดขอบเขต ทั้งนี้เพราะเป็นความต้องการพื้นฐานที่จะใช้ดึงดูดการท่องเที่ยวและการศึกษาทางวัฒนธรรมที่เป็นผลสำเร็จมาแล้วอย่างเห็นได้ชัดจนทั่วโลก

5. ในการจัดโบราณสถานเป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น ควรคำนึงถึงในอนาคตเป็นหลัก มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ จะต้องมีความสำคัญก่อนเรื่องอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นเรื่องการป้องกัน และยับยั้งการสงวนรักษาและส่งเสริมโบราณสถานและแหล่งต่างๆเป็นพิเศษ เพราะเป็นมรดกของมนุษยชาติ ต้องคำนึงถึงผลทางบวกและทางลบของมรดกที่ได้กล่าวไปแล้ว อันเนื่องมาจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างขนานใหญ่ในโลก รวมทั้งการที่จะทำให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างใดอย่างหนึ่งในความรับผิดชอบและปลูกฝังแนวทางที่เป็นสากล ให้สอดคล้องกันและให้มีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อมรดกทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

5.1 การจัดอุปกรณ์และการดูแลเรื่องจำนวนของนักท่องเที่ยว จะยึดนโยบายแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องตรวจตราดูไม่ให้มีการใช้โบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดีอย่างจำกัดขอบเขตหรือไม่ให้คนเข้าไปหนาแน่นเกินไป

5.2 ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบเรื่องการจัดสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว หรือจัดบริการเพื่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ ซึ่งจะต้องถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด

5.3 รัฐและองค์กรต่างๆ ที่ทำหน้าที่ควบคุมการท่องเที่ยวจะต้องยอมรับหลักการที่เหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้รายละเอียดและการฝึกอบรมบุคลากรที่ต้องทำงานด้านการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศเพื่อให้ผลประโยชน์ของหลายๆ ฝ่ายเข้ากับวัตถุประสงค์ทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนการจัดทรัพยากรของรัฐ เขตและชุมชนท้องถิ่นและเป็นการทำงานในนโยบายเดียวกัน

5.4 ต้องสร้างสำนึกเพื่อเปลี่ยนท่าทีของสาธารณชนให้คำนึงถึงผลที่ได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเข้าใจและเคารพในโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีและมรดกทางวัฒนธรรมต่างๆ

5.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือดูแลมรดกทางวัฒนธรรมจะต้องให้ความเอาใจใส่ในเรื่องการปกป้องรักษา อนุรักษ์ในทุกๆ ทางเพื่อให้เข้าใจปัญหาในหลายรูปแบบและเพื่อหาวิธีการต่อต้านการทำลายโบราณสถานอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดแบบแผนและการดำเนินงานของการพัฒนาและแผนงานของการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์

สำหรับประเทศไทย การพิทักษ์รักษาและการอนุรักษ์โบราณสถานอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร ส่วนงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ดังนั้น หน่วยงานทั้งสองจึงถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการจัดการโบราณสถานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีการประสานงานกันตลอดเวลา

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีสำนักงานการท่องเที่ยวประจำภูมิภาค มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกับสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำเขตของกรมศิลปากร

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรการการพัฒนาไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ มีดังนี้

1. เพื่อเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ
2. เพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและมาตรการควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้น
3. เพื่อการกระจายการพัฒนาและการบริการการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการลงทุนและการจ้างงาน
4. เพื่อการบูรณะและบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว

มาตรการการพัฒนา มีดังนี้

1. มาตรการด้านการบำรุงรักษาโบราณสถาน โดยหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง คือ กรมศิลปากร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการศึกษา เพื่อเป็นเรื่องราวที่สามารถเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไป
 - 1.2 ด้านการอนุรักษ์ เพื่อป้องกันการสูญเสียด้านหลักฐานและคุณค่าของศิลปะสถาปัตยกรรม ตลอดจนเพื่อการดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว โดยขั้นตอนการอนุรักษ์นี้ รวมไปถึงการบูรณะ หรือการบูรณปฏิสังขรณ์ให้คงสภาพเดิมมากที่สุดโดยการเสริมความมั่นคงในกรณีที่โบราณสถานนั้นมีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ หรือก่อสร้างเพิ่มเติมด้วยวัสดุเดิมหรือวัสดุที่คล้ายของเดิม
 - 1.3 ด้านการพัฒนาปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ตลอดจนความสุนทรีย์ของศิลปะที่หลงเหลือมาแต่ครั้งโบราณแก่นักท่องเที่ยวได้
2. มาตรการด้านการบริการนักท่องเที่ยว ดำเนินงานโดยหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กรมศิลปากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดและภาคเอกชน ได้แก่
 - 2.1 ด้านข้อมูลของโบราณสถาน เพื่อแสดงเรื่องราวความเป็นมาตามหลักฐานที่ได้จากการศึกษา เป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
 - 2.2 ด้านการคมนาคม เส้นทางเข้าถึงโบราณสถานควรเป็นเส้นทางที่สามารถรองรับยานพาหนะที่นำนักท่องเที่ยวไปยังโบราณสถานนั้น

2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น สาธารณูปโภค ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

3. มาตรการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่

3.1 การประชาสัมพันธ์

3.2 การจัดทำเอกสารนำเที่ยวโบราณสถาน

3.3 การจัดงานประเพณีหรืองานเทศกาลหรืองานแสดงทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับโบราณสถาน

3.4 การเปิดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้แก่บุคคลในท้องถิ่น

ดังนั้น โบราณสถานทุกแห่งจึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้พร้อมอยู่เสมอ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยการกำหนดมาตรการและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โบราณสถานที่บังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านวิชาการและเพื่อการท่องเที่ยว โดยที่ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวทรัพยากรท่องเที่ยวนี้

ประวัติความเป็นมาของพระราชวังสนามจันทร์

พระราชวังสนามจันทร์ (สำนักพระราชวัง. 2551: 6-8) สร้างขึ้นด้วยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ขณะเมื่อทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร เมื่อพุทธศักราช 2450 ให้เป็นเสมือนราชธานีสำรอง ด้วยการตั้งกองกำลังเสือป่า ฝึกข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้รู้ยุทธวิธีป้องกันข้าศึก เป็นการเตรียมพร้อมเพื่อรับสถานการณ์หากบ้านเมืองเกิดวิกฤติการณ์ร้ายแรงอย่างเช่นเมื่อครั้งเหตุการณ์ ร.ศ. 112 พุทธศักราช 2436 มหาอำนาจจุฬาลงกรณ์โดยนำเรือรบปิดปากอ่าว เป็นกรณีพิพาทที่ต้องเสียค่าปฏิกรณ์สงครามเป็นเงินจำนวนมาก ล่อแหลมต่อการเสียเอกราช ด้วยเหตุนี้อาณาบริเวณของพระราชวังสนามจันทร์จึงมีขอบเขตกว้าง อาคารพระที่นั่งและตำหนักทั้งหลายมีประวัติศาสตร์ที่สะท้อนพระราชหฤทัยความรักชาติ ทรงปลุกใจให้คนไทยรู้จักรักสมัครสมานสามัคคี และมีความหวงแหนบ้านเมือง ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้านการรักษาความมั่นคงไว้เป็นแบบอย่าง เช่น บัญชาการซ้อมรบเสือป่าอันเป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับตั้งรับภัยจากศัตรูนอกประเทศ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว ได้เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระราชวังสนามจันทร์ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจหลายประการ นอกจากซ้อมรบเสือป่า ทรงรับอักษรทูต ทรงพระอักษร พระราชนิพนธ์กวีนิพนธ์ แสดงละคร ปลุกใจและบันเทิงคดีที่ทรงแปลและดัดแปลงมาจากต่างประเทศ กล่าวได้ว่าในสมัยรัชกาลที่ 6 พระราชวังสนามจันทร์รุ่งโรจน์มาก

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชวังสนามจันทร์บางส่วนให้รัฐบาลใช้ประโยชน์ ได้เป็นที่ทำการศาลากลางจังหวัดนครปฐม และหน่วยงานของจังหวัด นอกจากนั้น พุทธศักราช 2509 บางส่วนของพระราชวังสนามจันทร์ได้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยศิลปากรตราบถึงพุทธศักราช 2546 กระทรวงมหาดไทยได้ก่อสร้างสถานที่ราชการใหม่และได้มอบศาลากลางจังหวัดเดิม ซึ่งเป็นพระที่นั่งของพระราชวังสนามจันทร์คืนให้แก่สำนักพระราชวัง

พระราชวังสนามจันทร์มีลักษณะพิเศษเป็นสถานที่รองรับงานอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ทำการราชการ และสถานศึกษาระดับสูงของเยาวชนก่อประโยชน์เอนกอนันต์ต่อชาติบ้านเมืองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา 100 ปี มีประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ โดยเฉพาะศิลปกรรมของอาคารสถาปัตยกรรมทั้งหลาย ทั้งงานศิลปกรรมไทย ศิลปะประยุกต์ที่ประสมประสานระหว่างศิลปกรรมยุโรปและศิลปกรรมไทย ล้วนวิจิตรงดงามอย่างเด่นชัดน่าชื่นชมว่าศิลปกรรมสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอันล้ำค่าที่บรรพชนสร้างสรรค์ไว้ให้แก่แผ่นดิน ควรแก่การหวงแหนและภาคภูมิใจ

ที่ตั้งและบริเวณพระราชวังสนามจันทร์

พระราชวังสนามจันทร์ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศใต้ประมาณ 56 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นพระราชวังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิสุทธกรรมศิลป์ประสิทธิ์ (น้อย ศิลป์ เมื่อครั้งมีบรรดาศักดิ์ เป็นหลวงพิทักษ์มานพ) เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างขึ้น เมื่อราวปี พ.ศ. 2450

พระราชวังสนามจันทร์ มีเนื้อที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา บริเวณของพระราชวังสนามจันทร์อยู่ใกล้กับสถานที่ซึ่งเคยมีร่องรอยของโบราณสถานอันเรียกกันว่า “หมู่บ้านเนินปราสาท” กล่าวคือ มีร่องรอยของเนินปราสาทพระราชวังโบราณ และโบสถ์พราหมณ์ในบริเวณนี้ ด้านหน้าของสถานที่ที่เป็นโบสถ์พราหมณ์มีสระน้ำขนาดใหญ่ชื่อว่า “สระน้ำจันทร์” ซึ่งชาวบ้านเรียกกันว่า “หนองน้ำจันทร์” (ปัจจุบันชาวนครปฐมเรียกสระน้ำนี้ว่า “สระบัว”) สระน้ำมีผู้สันนิษฐานว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ในพิธีของศาสนาพราหมณ์ และเนื่องจากถือว่าสระน้ำแห่งนี้เป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น เมื่อมีพิธีการของสำนักพระราชวัง หรือพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา จึงมีการนำน้ำจากสระแห่งนี้ไปรวมกับน้ำจากแหล่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เพื่อชำระพระแสงต้น ต่อมาได้มีชื่อ “สระน้ำจันทร์” หรือ “หนองน้ำจันทร์” มาใช้เป็นชื่อของ “พระราชวังสนามจันทร์”

เมื่อสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงดำเนินตามพระราชประสงค์ในพระราชพินัยกรรมของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 โดยพระราชทานพระราชวังสนามจันทร์แก่กระทรวงมหาดไทยจึงได้ใช้พระที่นั่งต่างๆ ตลอดจนอาคารและสิ่งปลูกสร้างภายในพระราชวังสนามจันทร์ เป็นศาลากลางจังหวัดนครปฐม และเป็นที่ทำ

การของส่วนราชการต่างๆ และยังเป็นบ้านพักของข้าราชการด้วย รวมเนื้อที่ประมาณได้ 220 ไร่ 2 งาน 51 ตารางวา

นอกจากนี้ พระราชวังสนามจันทร์ยังได้ใช้เป็นวิทยาเขตหนึ่งของมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยได้ขยายพื้นที่การศึกษามาตั้งยังพระราชวังสนามจันทร์เป็นอีกวิทยาเขตหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2509 อธิการบดีในขณะนั้นคือ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เสนอโครงการปรับปรุงมหาวิทยาลัย เสนอขอขยายและจัดส่วนงานมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับหลักสูตร จึงได้ขอใช้บริเวณพระราชวังสนามจันทร์เปิดคณะวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้น คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2509 มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงได้ขยายวิทยาเขตมายังพระราชวังสนามจันทร์ และเปิดคณะอักษรศาสตร์เป็นคณะแรก ในปี พ.ศ. 2511 ทางมหาวิทยาลัยศิลปากรได้เปิดสอนในคณะอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะมัณฑนศิลป์

ต่อมา ปลายปี พ.ศ. 2446 คณะกรรมการอำนวยการบูรณะพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี ทรงเป็นองค์ประธานร่วมกับกระทรวงมหาดไทย นายนาวัน ชันธุริฎ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประชาชนชาวจังหวัดนครปฐมและมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีนายวัชรกิติ วัชโรทัย กรมวังผู้ใหญ่ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวังฝ่ายที่ประทับ เป็นผู้ประสานงานดำเนินการของพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายคืนพระราชวังสนามจันทร์ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท. 0202/8829 ลงวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2536 โดยมีพิธีส่งมอบพระที่นั่งพระตำหนักต่างๆ และเรือนข้าราชการบริพารคืนให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ดูแลตามพระดำริในสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี โดยมีนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง เป็นผู้รับมอบ นายนาวัน ชันธุริฎ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารักษ์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เป็นผู้ส่งมอบในวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ณ พระราชวังสนามจันทร์

พระราชวังสนามจันทร์ ประกอบด้วย พระที่นั่งและพระตำหนักต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามที่มีความคล้องจองกันดังต่อไปนี้ (สำนักพระราชวัง. 2551: 10-56)

1. พระที่นั่งพิมานปฐม
2. พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี
3. พระที่นั่งวัชรนิรมยา
4. พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์
5. เทวาลัยคเณศร์
6. พระตำหนักชาลีมงคลอาสน์
7. พระตำหนักมหารัชมังการรัตบัลลังก์

8. พระตำหนักทับแก้ว
9. พระตำหนักทับขวัญ
10. พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
11. อนุสาวรีย์ย่าเหล

1. พระที่นั่งพิมานปฐม

พระที่นั่งพิมานปฐมเป็นพระที่นั่งองค์แรกที่สร้างขึ้นในพระราชวังสนามจันทร์ เมื่อ พ.ศ. 2450 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 เสด็จฯ ประทับขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

ลักษณะสถาปัตยกรรมของพระที่นั่งพิมานปฐมตัวอาคารเป็นอาคาร 2 ชั้น สร้างแบบตะวันตก โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ ผังห้องชั้นบนเดิมเป็นผนังไม้ แต่ได้มีการแก้ไขเป็นผนังคอนกรีต เมื่อ พ.ศ. 2456 (ข้อมูลจากจดหมายเหตุ พระราชกิจรายวันในรัชกาลที่ 6 เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2456 สำนักราชเลขาธิการพระราชวัง) และมีการประยุกต์ในรายละเอียดของอาคาร ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยซึ่งเป็นเมืองร้อน ผู้ออกแบบจึงออกแบบตัวอาคารภายในมีความโปร่งสบาย โดยวางผังห้องต่างๆ เพื่อรับลมจากแนวทิศตะวันตกเฉียงใต้ให้ได้มากที่สุด มีการออกแบบช่องระบายลม มีชายคากันแดดกันฝน ระเบียงทำเป็นลวดลายไม้ฉลุแบบขนมปังขิง (Gingerbread) อย่างประณีตงดงาม องค์พระที่นั่งตั้งอยู่ตรงกลาง ระหว่างพระที่นั่งอภิรมย์ฤดี กับพระที่นั่งวัชรนิรมยา ด้วยเหตุนี้บริเวณชั้นบนจึงมีการทำเป็นมุขกระสันเชื่อมระหว่างพระที่นั่งดังกล่าว และยังมีการทำมุขเป็นโถงยื่นออกไปตรงส่วนหน้าของพระที่นั่ง พื้นของมุขกระสันส่วนนี้ปูด้วยกระเบื้องที่มีสีลวดลายละเอียดสวยงามแปลกตามอย่างยิ่ง บันไดทางเข้าพระที่นั่งชั้นล่างทำด้วยหินอ่อน ส่วนบันไดทางขึ้นพระที่นั่งชั้นบนเป็นไม้รวบบันไดแกะสลักแบบศิลปะอาร์ตนูโว (Art nouveau)

ภายในพระที่นั่งพิมานปฐม ประกอบด้วยห้องต่างๆ ซึ่งติดป้ายชื่อห้องที่ได้รับการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่สวยงามและปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ห้องชวนพัก ห้องเกย ห้องพระเจ้า ห้องพระบรรทม ห้องทรง ห้องบรรณาคม ห้องภาษา ห้องเสวย เป็นต้น เว้นแต่ห้องประชุมราชการที่มีข้อสันนิษฐานของ รองศาสตราจารย์ธทอง จันทรางศุ เมื่อครั้งที่มหาวิทยาลัยศิลปากรร่วมกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ จัดการเสวนาภาพเก่าสัญจร เรื่อง “โหมโรงพิมานปฐม” เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ว่าคงเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ในช่วงที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดูแลพระราชวังสนามจันทร์ และได้ใช้พระที่นั่งพิมานปฐมเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด และส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทย จึงได้ใช้ห้องดังกล่าว เป็นประชุมราชการและตั้งชื่อตามลักษณะการใช้งาน นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตจากลักษณะป้ายชื่อห้องซึ่งมีความแตกต่างจากป้ายดั้งเดิมที่ติดตามห้องต่างๆ ในองค์พระที่นั่งอีกด้วย

ห้องสำคัญอีกห้องหนึ่งคือ ห้องพระเจ้า ถือเป็นหอพระประจำพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็นผู้ออกแบบห้องพระเจ้า

เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโลหะเศวตฉัตรกันเหนือพระพุทธรูป เคยมีพระพุทธรูปสำคัญที่ประดิษฐานอยู่ภายในห้องนี้เป็นพระพุทธรูปปางปฐมเทศนา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หล่อโดยปลูกโรงพิธีขึ้นข้างพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2453 (จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันในรัชกาลที่ 6 เมื่อ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2453, สำนักพระราชวัง) และมีพระราชพิธีสมโภช เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2456 (จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันในรัชกาลที่ 6 เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2453 สำนักพระราชวัง)

รองศาสตราจารย์สมประสงค์ นวมนบุญ ได้อธิบายลักษณะและจิตรกรรมในห้องพระเจ้าไว้ว่า “...ห้องพระเจ้าเป็นห้องลักษณะ 5 เหลี่ยม คล้ายดอกบัว มีฐานดอกอยู่ที่ประตู เมื่อเข้าช่องประตูตอนบนเป็นรูปโค้งยอดแหลม ผนักข้างบนในเมื่อเข้าไปด้านขวาเป็นพื้นสีแดงมีกรอบภาพหุมานจับนาค มีพลลิง 2 ตัวแบกและมีคนดำ (น่าจะเป็นยักษ์) นั่งชาชายยันพื้นตรงขาข้างขวายันคล้ายคุกเข้าแบกกระอบไว้อีกชั้นหนึ่ง ภาพที่วาดมีลักษณะเหมือนจริง ถัดออกไปทางด้านซ้ายของภาพนี้เป็นผนังเฉียงออกไปมีเทพประณมยืนอยู่บนแท่นหันหน้าเข้าหาประตู สวมชฎาทรงสูงมีดอกไม้ทัดหู ท่อนบนเปลือยหนังผ้าลายดอก ที่แท่นมีชื่อผู้วาดไว้ด้วย ข้อสังเกต คือ ภาพเทพประณมยืนทุกองค์มีผมยาวประไหล่ ขอบด้านบนเป็นลายหน้ากระดานพื้นสีเหลือง ลายกำปูและลายหน้ากระดานเป็นสีแดง-เขียว ขอบด้านล่างเป็นลายหน้ากระดานมีลายเทพประณมครึ่งตัวสลับลายดอกจันทน์ ด้านซ้ายพื้นเป็นสีแดงเช่นกันมีกรอบภาพเหมือนครุฑจับนาคแต่ครุฑไม่มีปีก มีคนคล้ายยักษ์สองตนแบก ต่ำลงมามีคนดำนั่งยองๆ แบกกระอบอีกชั้นหนึ่ง ถัดจากภาพนี้เป็นผนังเฉียงออกไปมีภาพเทพประณมยืนเช่นกัน

ถัดจากเสาเป็นผนังด้านในประกอบด้วยส่วนที่ติดกับเพดานเป็นลายเฟืองคล้ายดอกกรัก ดอกมะลิชายนคล้ายดอกดาวเรือง ถัดลงมาเป็นภาพจิตรกรรมภายในชุดสีเหลือง ครุฑ คนธรรพ์ ภายในชุดสีขาว คนธรรพ์ ภาพนี้เขียนต่อไปที่เสาด้านหนึ่งเป็นรูปภายในช่องคานรองหนึ่งเสื่อ เสาอีกด้านหนึ่งเป็นรูปนาค ถัดไปที่ผนังอีกด้านเป็นรูปคนธรรพ์ ยักษ์ นาค ออกแบบโดยสมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เขียนภาพโดยหลวงเทพลักษณะเลขา (เล็ก จุลจิตรกะ) หลวงอนุสรจิตราคม (น้อย จุลจิตรกะ) ถัดลงมาเป็นลายหน้ากระดานพื้นสีเหลือง ลายกำปูและหน้ากระดานสีแดง-เขียว ต่อจากลายหน้ากระดานลงมาเป็นบานไม้แกะสลักด้านละ 8 บาน เรียงต่อกัน แต่ละบานมีกรอบสีดำประดับลายสีทอง 5 กรอบเรียงลำดับลงมาดังนี้ คือ กรอบบนเป็นพานพุ่มบานพื้นสีน้ำเงินแซมอยู่ในพื้นสีขาวลายทอง ต่ำลงมาเป็นกรอบลายหน้ากระดาน ต่อจากนั้นเป็นลายเทพประณมบนพื้นดำล้อมรอบด้วยลวดลายก้านดอกสีทองบนพื้นสีขาว ต่ำลงมาเป็นลายหน้ากระดานและล่างสุดทำเป็นลายเหมือนขาโต๊ะ ส่วนบนของขาโต๊ะเป็นลายหน้าสิงห์

เพดานตกแต่งเป็นรูปธรรมจักรลอยลายบนพื้นสีขาวประดับด้วยลายเปลวเพลิงอยู่รอบนอกอยู่เหนือเศวตฉัตรชั้นเดียว ประดิษฐ์เป็นรูปกลดสีขาวมีระบายชลิบทองเก๋ขึ้นตรงกลางมีลักษณะคล้ายที่รองรับก้านร่มปลายล่างสุดเป็นสีทองเป็นส่วนเล็กสุดแล้วขยายใหญ่ขึ้นไปรองรับเศวตฉัตรจำนวน 5 ชั้น ก้านร่มทั้งหมดมี 30 ก้าน”

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ณ ห้องพระเจ้านี้ เป็นภาพเขียนขึ้นเนื่องจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวที่เสด็จพระราชดำเนินงานสมโภชองค์ประปฐมเจดีย์ เมื่อ พ.ศ. 2453 ซึ่งในครั้งนั้นมีพระราชดำริว่า ควรที่จะมีการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังรูป เทพพนมไว้ที่พระวิหารหลวงขององค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเมื่อได้ทรงปรึกษากับเจ้านายที่ร่วมเสด็จไปด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หลวงเทศนายเวร (จันทร์ จิตรกร) เป็นแม่กองควบคุมช่างเขียนภาพเทพพนมโดยให้แต่งตัวตามแบบเทวดาและมนุษย์ที่ปรากฏในชั้นศิลาต่างๆ ที่ขุดได้ในบริเวณใกล้องค์พระปฐมเจดีย์ ก่อนนำไปเขียนที่ผนังพระวิหารหลวง จึงได้นำภาพเทพพนมดังกล่าวมาลองเขียนในห้องพระเจ้านี้ ภาพดังกล่าวจึงปรากฏอยู่ ณ สถานที่ทั้งสองตราบจนปัจจุบันนี้

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้พระที่นั่งพิมานปฐมเป็นที่ประทับที่เสด็จออกขุนนาง ที่รับแขกเมืองมากกว่าพระที่นั่งและพระตำหนักองค์อื่นๆ นอกจากนั้น ยังทรงใช้เป็นที่ทรงพระอักษร ทรงแปลบทพระราชนิพนธ์ เรื่องโรมิโอและจูเลียต

2. พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี

พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี เป็นพระที่นั่งสองชั้นสร้างติดต่อกับพระที่นั่งพิมานปฐมไปทางทิศใต้ เป็นพระที่นั่งที่สร้างขึ้นในคราวเดียวกัน และสร้างเชื่อมต่อกับพระที่นั่งพิมานปฐม โดยมีการวางผังเน้นให้รับลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ เช่นเดียวกับพระที่นั่งพิมานปฐม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมคล้ายคลึงกับพระที่นั่งพิมานปฐม คือ เป็นพระที่นั่งแบบตะวันตกแต่มีขนาดเล็กกว่า โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ผนังปูน ชั้นบนเดิมเป็นไม้ แต่มีการแก้ไขเป็นผนังปูน พร้อมกับพระที่นั่งพิมานปฐมเมื่อ พ.ศ. 2456 ระเบียงชั้นบนเป็นไม้ฉลุลวดลายแบบขนมปังขิง (Gingerbread) อย่างประณีตงดงาม

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระที่นั่งอภิรมย์ฤดีเป็นที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรราชชายา ทรงใช้เป็นที่พักประทับ ต่อมาเมื่อกระทรวงมหาดไทยเข้าดูแล จึงใช้เป็นที่ทำการของอัยการจังหวัดนครปฐม หลังจากกระทรวงมหาดไทยได้น้อมเกล้าฯ ถวายคืน สำนักพระราชวังได้เข้าบูรณะซ่อมแซมและเปิดให้ประชาชนเข้าชม โดยได้อัญเชิญศิลปวัตถุที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากงานของถวายส่วนพระองค์ฝ่ายราชพัสดุ กองชาวที่จากฝ่ายพิพิธภัณฑสถานพระที่นั่งวิมานเมฆฯ และจากพระราชวังบางปะอินมาจัดแสดง

3. พระที่นั่งวัชรวิมยา

พระที่นั่งวัชรวิมยา เป็นพระที่นั่งแฝดติดกับพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ แต่สร้างขึ้นหลังพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2460 ลักษณะเป็นอาคารทรงไทยหลังคาลด 2 ชั้น มุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีประดับตกแต่งด้วยช่อฟ้าใบระกา หางหงส์และนาคสะดุ้ง อย่างวิจิตรงดงาม บันไดทางขึ้นพระที่นั่งฯ มี 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกและด้านทิศตะวันตก ทางทิศใต้ชั้นบนมีมุขเด็จเชื่อมต่อ

กับพระที่นั่งพิมานปฐม สำหรับหน้าบันทางทิศใต้และทิศตะวันตก มีข้อสันนิษฐานไว้ 2 ประการ คือ นักวิชาการบางท่านอธิบายว่า ลวดลายที่จำหลักไม้ เป็นกระบอกใส่สายฟ้า คือ วัชรารูขของพระอินทร์ และมีสายสะพายคล้องไหล่ปลาย 2 ข้างเป็นรูปดอกบัว แต่ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงสันนิษฐานว่า เป็นกล่อ่งพระราชสาสน์ ปลายทั้งสองข้างเป็นดอกบัว ส่วนล่างของหน้าบันทำเป็นสาหร่ายรวงผึ้งอย่างวิจิตรงดงาม และห้อยลงมาระหว่างเสาอย่างได้สัดส่วน หน้าบันด้านทิศตะวันออกพื้นประดับด้วยกระจก ประดับลวดลายกนกกลีกรักปิดทอง ตรงกลางจำหลักลายเป็นรูปช้างเอราวัณ มีสลักรูปแบบช้างทรงพระมหากษัตริย์ และมีเครื่องหมายวัชรารูปประดิษฐานอยู่บนสลักรูป (ช้างเอราวัณทรงวัชรารูข) พระทวารและพระบัญชาจะมีลักษณะเป็นขุมเรือนแก้ว ที่บันแถลงท้ายอดเป็นเครื่องหมายวัชรารูข ภายในมีเลขหกไทย (๖) อยู่ภายใต้พระมหามงกุฎซึ่งมีรัศมีและมีลายกนกกลีกรักปิดทองบนพื้น ประดับกระจกสีน้ำเงิน เพดานชั้นบนทาสีแดงชาด ประดับดวงดาราซึ่งทำด้วยไม้แกะสลักรักปิดทอง เสาพระที่นั่งลงรักปิดทองประดับลายไทย หัวเสาประดับด้วยลายบัวหงาย

4. พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์

พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ แต่เดิมเป็นพลับพลาโรงละคร ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเป็นพระที่นั่ง เมื่อ พ.ศ. 2455 ดังราชกิจจานุเบกษาบันทึกไว้เป็นหลักฐานว่า เป็นท้องพระโรง เป็นพระที่นั่งโถงใหญ่เชื่อมต่อกับพระที่นั่งวัชรนิรมยา หลังคาเชื่อมต่อติดกันเครื่องประดับตกแต่งหลังคาเหมือนกัน กล่าวคือ พระที่นั่งองค์นี้เป็นท้องพระโรง ลักษณะเป็นพระที่นั่งโถงใหญ่ชั้นเดียว พื้นเป็นไม้สัก ยกพื้นเป็น 2 ระดับ หลังคาแบบทรงไทยเช่นเดียวกับพระที่นั่งวัชรนิรมยา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงใช้พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เป็นที่ประชุมเสื่อป่า ประกอบพิธีกรรมซ้อมและเล่นโขนหรือละครและใช้ในโอกาสสำคัญอื่นๆ

5. เทวาลัยคเณศร์

เทวาลัยคเณศร์นั้น ตั้งอยู่ที่สนามด้านหน้าของพระที่นั่งพิมานปฐม และเมื่อมองจากพระที่นั่งพิมานปฐมจะเห็นพระปฐมเจดีย์ และเทวาลัยคเณศร์อยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน เทวาลัยคเณศร์เป็นที่ประดิษฐานพระคเณศ หรือพระพิฆเนศวร เพื่อให้เป็นศาลเทพารักษ์ประจำพระราชวังสนามจันทร์ องค์พระพิฆเนศวร ถือเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะวิทยาการทั้งปวงเป็นเทพผู้จัดอุปสรรคและเป็นเทพแห่งปัญญา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงออกแบบ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเทวาลัยนี้ไว้ ณ ที่อันเป็นศูนย์กลางของพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อเป็นสิริมงคลและเป็นศาลเทพารักษ์สำหรับบวงสรวง แก่พระราชวังสนามจันทร์

6. พระตำหนักชาลีมงคลอาสน์

พระตำหนักชาลีมงคลอาสน์ มีรูปทรงคล้ายปราสาทขนาดเล็ก เป็นสถาปัตยกรรมแบบโรแมนติกในลักษณะผสมผสานระหว่างอิทธิพลของปราสาทแบบเรอเนสซองส์ (Renaissance)

ของฝรั่งเศสกับอาคารแบบฮาล์ฟทิมเบอร์ (Half Timbered) ของอังกฤษ แต่ดัดแปลงให้เหมาะกับสภาพภูมิอากาศของเมืองไทย เป็นพระตำหนัก 2 ชั้น ทาสีไข่มุก หลังคามุงกระเบื้องสีแดง ชั้นบนทางทิศตะวันตกมีห้องพระบรรทม และห้องทรงอยู่ต่อเนื่องกัน ส่วนทางทิศตะวันออกเป็นห้องทรงพระอักษร ด้านทิศใต้มีประตูเปิดไปสู่ฉนวนที่เป็นสะพานยาวทอดข้ามคูน้ำเชื่อมต่อกับชั้นบนของพระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือ ฉนวนที่เป็นสะพานนี้สร้างด้วยไม้สัก ผนังทั้ง 2 ด้าน มีหน้าต่างซึ่งกรุด้วยกระจกฝ้าและมีหลังคาตลอดแนวสะพาน เฉพาะตรงกลางสะพานทำหลังคาเป็นทรงแปดเหลี่ยมซึ่งบริเวณของฉนวนสะพานส่วนนี้เป็นที่ตั้งโต๊ะบิลเลียดขนาดเล็ก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเสด็จ มาทรงเล่นบิลเลียดเพื่อทรงพักผ่อนพระอิริยาบถ

นับแต่ พ.ศ.2459 เป็นต้นมา เมื่อเสด็จ พระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งอยู่ในช่วงปลายรัชกาล ปรากฏว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดประทับที่พระตำหนักชาลีมงคลอาสน์เป็นประจำ

7. พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์

พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ เป็นตำหนักที่สร้างคู่กับพระตำหนักชาลีมงคลอาสน์ โดยมีสะพานเป็นฉนวนเชื่อมพระตำหนักทั้งสองทางด้านบน สถาปนิกผู้ออกแบบคือ หม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์ กฤดากร ซึ่งได้เขียนแบบพระตำหนักไว้ ตัวตำหนักคงสร้างภายหลังการก่อสร้างพระตำหนักชาลีมงคลอาสน์

ที่มาของชื่อ พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ “รัต” หรือ “รต” แปลว่า สีแดง จึงมีความหมายว่า “ราชบัลลังก์สีแดงแห่งมารี” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับแรงบันดาลใจพระราชหฤทัยจาก ชื่อ มารี เลอรัวซ์ (Marie Leroux) นางเอกในเรื่อง My Friend Jarlet ซึ่งเป็นบทละครเรื่องเดียวกันกับบทละคร ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ พระตำหนักชาลีมงคลอาสน์

ในด้านลักษณะทางสถาปัตยกรรม พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ เป็นตำหนักสองชั้น สร้างด้วยไม้สักทอง ทาสีแดง หลังคาทรงปั้นหยาคลุมด้วยกระเบื้องว่าว เปิดหน้าจั่วเสาสองอาคาร ส่วนหน้า มีลักษณะเป็นเสากลม ตกแต่งลวดลายที่ฐานและหัวเสาด้วยไม้แกะสลัก มีการทำซุ้มโค้งเหนือประตูหน้าต่างที่หน้าจั่ว หลังคาประดับไม้แกะสลักเป็นลวดลายอย่างงดงาม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นแบบนีโอคลาสสิก (Neo classic) ของประเทศทางตะวันตก แต่สร้างด้วยไม้ ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมบางส่วนให้เหมาะสมกับภูมิอากาศแบบบ้านเมืองร้อน โดยการทำหน้าต่างบานเกล็ด ทำระเบียงโถง และทำช่องลมเหนือประตู เพื่อช่วยระบายอากาศ

8. พระตำหนักทับแก้ว

พระตำหนักทับแก้ว เป็นตึกสองชั้นขนาดเล็กกะทัดรัดอยู่ที่เชิงสะพานสุนทรถวาย ทาสีเขียวอ่อน ภายในมีเตาผิงหลังคามีปล่องไฟตามลักษณะของบ้านชาวตะวันตก ห้องกลางชั้นบนมีหินอ่อนสีขาวอยู่บนผนังเหนือเตาผิง มีพระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเขียนด้วยดินสอดำบนแผ่นหินอ่อนประดิษฐานอยู่ ไม่ปรากฏหลักฐานว่า พระบรม

สาทิสลักษณ์ดังกล่าวเป็นฝีมือของผู้ใด อย่างไรก็ตามมีผู้สันนิษฐานว่าเป็นฝีพระหัตถ์ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระตำหนักทับแก้วได้ใช้เป็นที่ตั้ง ของกองบัญชาการเสือป่ากองเสนาน้อยราบเบารักษาพระองค์ ในระหว่างที่มีการซ้อมรบเสือป่า นอกจากนี้ ยังเคยเป็นที่ประทับในการพระราชทานเหรียญตรา และพระราชทานสัญญาบัตร บรรดาศักดิ์แก่ข้าราชการ อีกทั้งยังเป็นที่ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถ และเสวยพระสุธารสเป็นครั้ง คราวด้วย

ทับแก้วในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงมหาดไทยได้ใช้เป็น ที่พักปลัดจังหวัด ในปัจจุบันเมื่อสำนักพระราชวังเป็นผู้ดูแล เลขานุการพระราชวังได้อนุญาตให้ สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทยดำเนินการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องราวประวัติ ฟุตบอลไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงปัจจุบัน เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ผู้ซึ่งให้กำเนิดฟุตบอลไทย

9. พระตำหนักทับขวัญ

พระตำหนักทับขวัญ เป็นเรือนไทยที่สมบูรณ์แบบ นายช่างผู้ออกแบบและควบคุมการ ก่อสร้าง คือ พระยาวิสุกรรมศิลปประสิทธิ์ (น้อย ศิลป์) ทับขวัญสร้างขึ้นคู่กับทับแก้ว ประกอบด้วย กลุ่มเรือน 8 หลัง หลังใหญ่ 4 หลัง หันหน้าเข้าหากันสี่ทิศ คือ หอนอน 2 หลัง กับเรือนโถงและ เรือนครัว หลังเล็ก 4 หลัง อยู่ที่มุมทั้งสี่มุมละ 1 หลัง ได้แก่ หอนก 2 หลัง เรือนเก็บของและเรือน คนใช้ กลุ่มเรือนต่างๆ เหล่านี้ มีชานกลางเรือนเชื่อมเรือนเหล่านี้ให้ติดต่อกัน มีต้นจันทร์ใหญ่ ขึ้นอยู่กลางนอกชานตามลักษณะของเรือนไทยด้วย บันไดอยู่ส่วนเชื่อมต่อกันของชานระเบียงเรือน ใหญ่กับเรือนเล็ก กลุ่มเรือนทับขวัญมองดูงามได้สัดส่วนถือว่าเป็นฝีมือครู ซึ่งไม่สามารถหากลุ่ม เรือนไทยในลักษณะนี้ที่ไหนดูได้อีก ทับขวัญเป็นเรือนไม้ฝากระดาน หลังคามุงจากหลบหลังคาด้วย กระเบื้องดินเผา ภายหลังเปลี่ยนเป็นมุงด้วยกระเบื้องดินเผา ตัวเรือนทุกหลังรวมทั้งพื้นนอกชานทำ ด้วยไม้สักล้วน ใช้วิธีเข้าไม้ตามแบบบ้านไทยโบราณ ฝาเรือนเป็นฝาประกน กรอบลูกฟัก ฝีมือ ประณีต เเชิงชายและไม้ค้ำยันสลักเสลาสวยงาม

อนึ่ง ในระหว่างการซ้อมรบเสือป่า พระตำหนักนี้ได้ใช้เป็นที่ตั้งของกองบัญชาการเสือ ป่าเสนาราบหนักรักษาพระองค์

10. พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ตรงสนามด้าน ทิศตะวันออกของเทวาลัยคณะศรี พระบรมราชานุสาวรีย์นี้จัดสร้างโดยจังหวัดนครปฐม และ คณะกรรมการลูกเสือจังหวัดนครปฐม โดยเชิญชวนให้ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนและลูกเสือ ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม บริจาคสมทบทุนในการสร้างเพื่อเทิดพระเกียรติ ด้วยรำลึกถึงพระมหา กรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากทรงเป็นผู้พระราชทานกำเนิด เสือป่าและลูกเสือไทย ทั้งนี้ ได้ขอความร่วมมือจากกรมศิลปากรในการออกแบบปั้นหล่อพระบรมรูป

ขนาดเท่าครึ่งของพระองค์จริงในฉลองพระองค์เสื้อป่า ประทับพระเก้าอี้สนาม พระหัตถ์ขวาทรงปากกา พระหัตถ์ซ้ายทรงสมุดสำหรับจดบันทึกการซ้อมรบเสื้อป่า ทั้งนี้ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เสด็จเป็นประธานในการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2525 และประกอบพิธีอัญเชิญพระบรมรูปจากกรมศิลปากรมาประดิษฐาน ณ แท่นรองรับ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2526 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันศุกร์ที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2529

11. อนุสาวรีย์ย่าเหล

อนุสาวรีย์ย่าเหล ตั้งอยู่กลางสนามหญ้าหน้าพระตำหนักชาลีมงคลอาสน์ ย่าเหล เป็นสุนัขแสนรู้ซึ่งลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 ได้พบในขณะที่ย่าเหลยังเป็นลูกสุนัขในคราวที่เสด็จ ตรวจเยี่ยมเรือนจำกลางจังหวัดนครปฐม หลวงชัยอาญา (โพ เกษะนันท์) ต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระพุทธรักษา (พระยา) พะทำมเร่งเรือนจำกลางจังหวัดนครปฐมได้ถวายย่าเหล ซึ่งเป็นลูกสุนัขสีขาวยาวดำ แต่พระองค์เมื่อประมาณ พ.ศ. 2443-2448 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานชื่อให้สุนัขตัวนี้ว่า “ย่าเหล” และโปรดให้ตามเสด็จ พระองค์อยู่เสมอ

ย่าเหลเป็นสุนัขแสนรู้และมีความจงรักภักดีต่อลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 อย่างยิ่ง อันทำให้พระองค์โปรดปรานเป็นพิเศษและเมื่อย่าเหลถูกยิงตายที่บริเวณนอกพระบรมมหาราชวัง ด้านพระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพฯ พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอนุสาวรีย์ย่าเหลหล่อด้วยโลหะรมดำยืนอยู่บนแท่นไว้หน้าพระตำหนักนี้ และโปรดเกล้าฯ ให้จารึกบทกลอนพระราชนิพนธ์ซึ่งเป็นคำไว้อาลัยแก่ย่าเหลลงบนแผ่นโลหะรมดำ เพื่อประดับไว้ที่ฐานของอนุสาวรีย์ด้วยบทกลอนพระราชนิพนธ์ดังกล่าวที่เป็นคำจารึกมี 2 ด้าน คือด้านทิศเหนือและด้านทิศตะวันตก ส่วนด้านทิศตะวันออกนั้นประดับด้วยแผ่นโลหะรมดำที่ไม่มีคำจารึก แต่มีลวดลายที่กรอบซึ่งเป็นลวดลายเดียวกับด้านทิศตะวันตก บทกลอนพระราชนิพนธ์ดังกล่าวมีความหมายที่ลึกซึ้งให้อารมณ์สะท้อนใจและให้ข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ทุงและฟลาวเวอร์ (ซูลิพร ไกรเวียง. 2531: 48-49; อ้างอิงจาก Toung and Flowers. 1978) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยว สวนสาธารณะของป่าในเมืองคุก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 630 คน พบว่านักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อพื้นที่และลักษณะของป่าไม้ตามธรรมชาติเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 80 สถานภาพโดยทั่วไปตามธรรมชาติเป็นอันดับสองคิดเป็นร้อยละ 65 สำหรับด้านอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก สถานที่พักและการบริการอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50,55 และ 53 ตามลำดับ

เฮนดี้; และคณะ (Hendee; & Others. 1984: 60-64) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 140 คน ที่ไปท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าแถบตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา 3 แห่ง โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยว ร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยว เพื่อจะได้มีเงินไปใช้ในการพัฒนาเพื่อบริการ บำรุงรักษา แต่ในเรื่องการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนเพื่อพัฒนา มีความเห็นด้วยน้อย ร้อยละ 10 และเห็นด้วยกับการลดผลกระทบในพื้นที่โดยวิธีการกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่า

ลาสคูเรน (Lascurain. 1998: 111-112A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอ่าวรีออร์คซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการบริเวณอ่าวรีออร์คซ์ เมืองซิดนีย์ จำนวน 240 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การได้รับการอบรมการท่องเที่ยวหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษาและการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปาร์คเกอร์ (Parker. 1999: 1118-1119A) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในเมืองยองเกอร์ (Younger) มลรัฐนิวยอร์ก (New York) ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวโดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 12-20 ปี จำนวน 480 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนทางเดียว โดยพิจารณาเกณฑ์ความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้องมากที่สุด จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กระทรวงการท่องเที่ยวสาธารณรัฐมัลดีฟส์ (Ministry of Tourism, Republic of Maldives. 2004: online) ได้สำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวประจำปี ค.ศ. 2004 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวเกาะมัลดีฟส์ และเพื่อศึกษาแบบแผนการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายในระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเลือกเกาะมัลดีฟส์เป็นจุดหมายปลายทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวทางทะเลเป็นหลัก ทั้งนี้ร้อยละ 30 ของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์นี้ เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการฮันนีมูน นอกเหนือจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล สปา และกิจกรรมเพื่อสุขภาพเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี ค.ศ. 1999 ส่วนผลการ

สำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวพบว่า การให้บริการของสแนมบินอยู่ในระดับดี มีความพึงพอใจในระดับมาต่อบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเมืองเมล (Male) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมัลดีฟส์ และมีความเห็นว่าบริการที่ได้รับมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่ใช้จ่ายไป โดยร้อยละ 95 จะแนะนำให้คนรู้จักเดินทางมาท่องเที่ยวที่มัลดีฟส์

งานวิจัยภายในประเทศ

สลักฤทัย เตียวตระกูล (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว : กรณีศึกษานักท่องเที่ยวเมืองพัทยา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาหาดเมืองพัทยา ส่วนใหญ่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณเมืองพัทยา ส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความสะอาดของหาดทราย ความสะอาดของน้ำทะเล ความสะดวกของที่จอดรถ ฯลฯ นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจในเรื่องความกว้างของชายหาดและความเหมาะสมของแสงแดด ส่วนสิ่งที่ไม่พอใจเรื่องความสะอาดของชายหาด ความสะอาดของน้ำทะเล เป็นต้น ซึ่งตรงกันข้ามกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่อยู่อาศัยและประสบการณ์เกี่ยวกับการเที่ยวชายหาดต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณหาดเมืองพัทยาแตกต่างกัน

จิราพร กองทอง (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปมากที่สุด ได้แก่ สิ้นค้าราคาถูก กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยวบริเวณด่านช่องจอมเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ ยังพบว่านักท่องเที่ยวพึงพอใจในความมีมิตรไมตรีของบุคคลในท้องถิ่น ที่จอดรถเพียงพอ ห้องน้ำสะอาดพอใช้ ความซื่อสัตย์ในการคิดราคาอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวส่วนมากเห็นว่ามีความปลอดภัยเมื่อไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม

สนธยา พลรัตน์ (เบญจมาศ กนกจันทร์. 2549: 31; อ้างอิงจาก สนธยา พลรัตน์. 2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของสถานี่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยกุ่ม อำเภอกษेत्रสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่เข้าค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจาก 3 ค่าย จำนวน 150 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานี่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยกุ่ม จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นแบบสอบถามประมาณค่า ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 6 ด้าน ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสังเกตโดยการมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ค่าร้อยละค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนโดยส่วนรวม เยาวชนค่ายโรงเรียน

โนนหันวิทยาและเยาวชนค่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเยาวชนค่ายโรงเรียนเทศบาลศรีมงคล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านสถานที่จัดกิจกรรมและเยาวชนค่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีความคิดเห็นทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ในการดำเนินกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า มีปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ขาดแคลนบุคลากรที่เกี่ยวข้องในรายงานวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ

อุษณีย์ ศรีภูมิ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษาในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งในระดับดีมาก ในเรื่องของความสะดวกในการเดินทาง ความสะดวกในการผ่านเข้าออก ความสวยงามของสภาพแวดล้อม การรักษาความสะอาดและการรักษาความปลอดภัยในระดับค่อนข้างดีในเรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์และการจัดจำหน่ายของที่ระลึก ความคิดเห็นในเชิงบวก ดังนี้ การเยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล กิจกรรมค่ายพักแรมอาคารพิพิธภัณฑสถานห้วยขาแข้ง การเยี่ยมชมเรือรบหลวง ศูนย์อนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเล การทัศนศึกษาบริเวณอ่าวสัตว์ป่าห้วยขาแข้งและกิจการสโมสรเรือใบ สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านอายุและระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีความเห็นต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ เพศ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศศิธร สามารถ (2545: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว พักค้างแรมในโรงแรม ใช้เวลาว่างวันหยุดตามเทศกาลในการเดินทางชอบกิจกรรมดำน้ำ/ชมปะการัง ใช้เงินในระหว่างท่องเที่ยว จำนวน 4,001-5,00 บาท สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว พักอยู่ในกระบี่ประมาณ 3-5 วัน มีความตั้งใจว่าในอนาคตจะเดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่อีกอย่างแน่นอน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจกับความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน และพฤติกรรมที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

นิภาพร หนูอักษร (2548: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตจำนวน 384 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยกับข้อความในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและด้านการบริหารจัดการโดยทั่วไปอยู่ในระดับมาก ในขณะที่มีความคิดเห็นด้วยกับข้อความในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง

สิริจิตรา ฤกษ์ปาย (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักท่องเที่ยว จำนวน 384 คน เป็นเพศชาย 169 คน เพศหญิง 215 คน โดยการเลือกแบบบังเอิญ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐพล ศิลาทอง (2551: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ตามตัวแปรเพศ อายุ อาชีพกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน เป็นเพศชาย 137 คน เพศหญิง 263 คน โดยการเลือกแบบบังเอิญ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความคิดเห็น จะเห็นได้ว่ามีความคิดเห็นที่หลากหลายและผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นเหตุผลที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริการสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและเป็นประโยชน์ต่อทางราชการที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา และบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2552 มีจำนวนประมาณ 5,000 คน (โดยเทียบเคียงกับปริมาณนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2551)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2552 โดยใช้ตารางเทียบขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 610) ที่ประชากรจำนวน 5,000 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องความคิดเห็นและนักท่องเที่ยวชาวไทยและรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)
3. นำแบบสอบถามไปเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมในการใช้ภาษา

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมฯ พิจารณาความถูกต้องในการใช้สำนวนและภาษา
2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.964

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามรายการ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุและอาชีพ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end)

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย

แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มี 5 ระดับ ซึ่งแต่ละข้อกำหนดคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538: 9)

ค่าเฉลี่ย	ความหมายของความคิดเห็น
4.01 – 5.00	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.01 – 4.00	มีความเหมาะสมในระดับมาก
2.01 – 3.00	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.51 – 2.00	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อติดต่อขอหนังสืออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสืออนุญาตไปยื่นต่อสำนักพระราชวัง เพื่อขอความร่วมมือในการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 375 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส (Coding) ในแบบลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
3. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์และประมวลผลตามโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. นำข้อมูลตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มาสรุปและนำเสนอในรูปความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (%)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 2.1 ค่าที (t-test)
 - 2.2 ค่าเอฟ (F-test)
 - 2.3 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)
3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงความถี่แบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นหรือโอกาส (Probability)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ โดยแจกแจงเป็นค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงดังปรากฏตามตาราง 1

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายข้อและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยแจกแจงเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ และการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะอื่นๆ นำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศ อายุและอาชีพ

ตัวแปร		จำนวนคน (n)	ร้อยละ (%)
เพศ	ชาย	116	30.90
	หญิง	259	69.10
	รวม	375	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	42	11.20
	ระหว่าง 20 – 40 ปี	191	50.90
	สูงกว่า 40 ปี	142	37.90
	รวม	375	100.00
อาชีพ	นักเรียน นิสิตและนักศึกษา	87	23.20
	ข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	172	45.90
	พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ	116	30.90
	รวม	375	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 375 คน จำแนกข้อมูลส่วนตัวได้ ดังนี้

เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และเพศหญิง 259 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10

อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 อายุระหว่าง 20-40 ปี มีจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90 และอายุสูงกว่า 40 ปี มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90

อาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นิสิตนักศึกษา มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 อาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 และพนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายข้อและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยแจกแจงเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ และการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ (n = 375)

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการจัดการและดำเนินการ			
1. มีการจัดระเบียบในการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ได้อย่างเหมาะสม	4.16	0.63	มากที่สุด
2. การติดต่อประสานงานเพื่อเยี่ยมชมมีความสะดวกรวดเร็ว	4.06	0.67	มากที่สุด
3. อัตราค่าธรรมเนียมในการเยี่ยมชมมีความเหมาะสม	4.06	0.78	มากที่สุด
4. การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.07	0.73	มากที่สุด
5. การเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังฯ ทำได้ง่าย	3.90	0.86	มาก
6. เอกสาร แผ่นพับมีข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวังฯ ที่นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเพื่อประกอบการเยี่ยมชมได้อย่างสะดวก	3.72	0.92	มาก
7. การจัดวางแผนผังอาคารมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม	4.30	0.70	มากที่สุด
8. การจัดลำดับการเยี่ยมชมพระที่นั่งและตำหนักอื่นๆ มีความเหมาะสม	4.07	0.70	มากที่สุด
9. การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมมีความเสมอภาค	4.08	0.74	มากที่สุด
10. การแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการเยี่ยมชมที่ถูกต้อง	3.97	0.77	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ			
11. บุคลากรให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีจำนวนเพียงพอ	3.88	0.83	มาก
12. บุคลากรมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยว	4.20	0.75	มากที่สุด
13. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	4.11	0.75	มากที่สุด
14. บุคลากรให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาถึงเป็นอย่างดี	4.12	0.77	มากที่สุด
15. บุคลากรปฏิบัติตนระหว่างนำชมได้อย่างเหมาะสม	4.01	0.78	มากที่สุด
16. บุคลากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพระราชวังฯ แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	4.00	0.76	มาก
17. บุคลากรสร้างบรรยากาศที่ดีในการเยี่ยมชมให้แก่ นักท่องเที่ยว ตลอดระยะเวลาการเข้าชม	4.09	0.84	มากที่สุด
18. บุคลากรมีความสามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี	3.84	0.75	มาก
19. การแต่งกายของบุคลากรมีความเหมาะสมแก่การให้บริการ	4.27	0.68	มากที่สุด
20. บุคลิกภาพของบุคลากรมีความสุภาพเหมาะสมแก่การให้บริการ	4.21	0.61	มากที่สุด
ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก			
21. สถานที่มีความสะอาดเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว	4.39	0.67	มากที่สุด
22. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศดีเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว	4.45	0.62	มากที่สุด
23. สถานที่จอดรถมีเพียงพอ	4.25	0.66	มากที่สุด
24. สถานที่บริการจอดรถมีความสะดวกแก่การเดินทางเยี่ยมชมพระราชวังฯ	4.19	0.71	มากที่สุด
25. ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวมีเพียงพอ	3.84	0.86	มาก
26. ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวสะอาดและถูกสุขลักษณะ	3.88	0.82	มาก
27. ร้านอาหารเพียงพอเหมาะสม	3.71	0.85	มาก
28. ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและขนมมีเพียงพอเหมาะสม	3.76	0.80	มาก
29. การจัดบริการสถานที่รับฝากสิ่งของมีความเหมาะสม	3.89	0.76	มาก
30. การจัดบริการสถานที่รับฝากสิ่งของมีความปลอดภัย	4.03	0.70	มากที่สุด

จากตาราง 2 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ สรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดการและดำเนินการ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 มีการจัดระเบียบในการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.63) ข้อ 2 การติดต่อประสานงานเพื่อเยี่ยมชมมีความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.67) ข้อ 3 อัตราค่าธรรมเนียมในการเยี่ยมชมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.78) ข้อ 4 การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.73) ข้อ 7 การจัดวางแผนผังอาคารมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.70) ข้อ 8 การจัดลำดับการเยี่ยมชมพระที่นั่งและตำหนักอื่น ๆ มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.70) และข้อ 9 การอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.74) นอกจากนี้ อยู่ในระดับมาก

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 12 บุคลากรมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75) ข้อ 13 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.75) ข้อ 14 บุคลากรให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาถึงเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.77) ข้อ 15 บุคลากรปฏิบัติตนระหว่างนำชมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.75) ข้อ 17 บุคลากรสร้างบรรยากาศที่ดีในการเยี่ยมชมให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาการเข้าชม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.84) ข้อ 19 การแต่งกายของบุคลากรมีความเหมาะสมแก่การให้บริการ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.68) และ ข้อ 20 บุคลิกภาพของบุคลากรมีความสุภาพเหมาะสมแก่การให้ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.61) นอกจากนี้ อยู่ในระดับมาก

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 21 สถานที่มีความสะอาดเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.67) ข้อ 22 สภาพแวดล้อมและบรรยากาศดีเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.62) ข้อ 23 สถานที่จอดรถมีเพียงพอ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.66) ข้อ 24 สถานที่บริการจอดรถมีความสะดวกแก่การเดินทางเยี่ยมชมพระราชวังฯ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.71) และข้อ 30 การจัดบริการสถานที่รับฝากสิ่งของมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.70) นอกจากนี้ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายด้าน (n = 375)

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการจัดการและดำเนินการ	4.04	0.74	มากที่สุด
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.07	0.75	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.03	0.74	มากที่สุด
รวม	4.04	0.74	มากที่สุด

จากตาราง 3 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยด้านบุคลากรผู้ให้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ด้านการจัดการและดำเนินการ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.74) และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการจัดการและดำเนินการ	ชาย	116	4.08	0.44	มากที่สุด
	หญิง	259	4.02	0.58	มากที่สุด
	รวม	375	4.05	0.51	มากที่สุด
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ชาย	116	4.13	0.53	มากที่สุด
	หญิง	259	4.04	0.61	มากที่สุด
	รวม	375	4.07	0.57	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	ชาย	116	4.05	0.48	มากที่สุด
	หญิง	259	4.04	0.55	มากที่สุด
	รวม	375	4.03	0.52	มากที่สุด
รวมความคิดเห็น	ชาย	116	4.08	0.48	มากที่สุด
	หญิง	259	4.03	0.58	มากที่สุด
	รวม	375	4.04	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 4 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.48 และ $\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.58 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้

ด้านการจัดการและดำเนินการ นักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.44 และ $\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.58)

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยวชาวไทย เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.53 และ $\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.61)

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.48 และ $\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.55)

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวัง
สนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	ชาย (n = 116)		หญิง (n =259)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการและดำเนินการ	4.08	0.44	4.02	0.58	0.771	0.380
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.13	0.53	4.04	0.61	2.226	0.137
3. ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.05	0.48	4.04	0.55	0.166	0.684
รวม (n=375)	4.08	0.48	4.03	0.58	3.113	1.201

จากตาราง 5 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการจัดการและดำเนินการ	< 20	42	4.16	0.77	มากที่สุด
	20-40	191	3.97	0.52	มาก
	> 40	142	4.09	0.48	มากที่สุด
	รวม	375	4.07	0.59	มากที่สุด
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	< 20	42	4.22	0.74	มากที่สุด
	20-40	191	3.99	0.57	มาก
	> 40	142	4.13	0.53	มากที่สุด
	รวม	375	4.11	0.61	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่ง อำนวยความสะดวก	< 20	42	4.24	0.63	มากที่สุด
	20-40	191	3.97	0.56	มาก
	> 40	142	4.07	0.47	มากที่สุด
	รวม	375	4.09	0.55	มากที่สุด
รวมความคิดเห็น	< 20	42	4.20	0.71	มากที่สุด
	20-40	191	3.97	0.55	มาก
	> 40	142	4.09	0.49	มากที่สุด
	รวม	375	4.04	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 6 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.54) โดยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.71) รองลงมา ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่อายุสูงกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.49) และอายุระหว่าง 20-40 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามช่วงอายุ พบดังนี้

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปี ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.77) และอายุสูงกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.48) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อายุระหว่าง 20-40 ปี ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.52)

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.74) และ

อายุสูงกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.53) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อายุระหว่าง 20-40 ปี ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.57)

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปี ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.63) และอายุสูงกว่า 40 ปี ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.47) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อายุระหว่าง 20-40 ปี ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.56)

ตาราง 7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการจัดการและดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.877	0.939	3.211*	0.041
	ภายในกลุ่ม	372	108.747	0.292		
	รวม	374	110.625			
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.936	1.468	4.363*	0.013
	ภายในกลุ่ม	372	125.181	0.337		
	รวม	374	128.117			
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	2.766	1.383	4.754*	0.009
	ภายในกลุ่ม	372	108.212	0.291		
	รวม	374	110.978			
รวมความคิดเห็น	ระหว่างกลุ่ม	2	2.526	1.263	4.109*	0.021
	ภายในกลุ่ม	372	114.046	0.306		
	รวม	374	116.573			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตาราง 8 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านการจัดการและดำเนินการ จำแนกตามอายุ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	อายุ	$\bar{X}$	< 20	20-40	> 40
			4.16	3.97	4.09
ด้านการจัดการและดำเนินการ	< 20	4.16	-	0.044*	0.500
	20-40	3.97	-	-	0.043*
	> 40	4.09	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านการจัดการและดำเนินการ จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุสูงกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี กับอายุสูงกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามอายุ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	อายุ	$\bar{X}$	< 20	20-40	> 40
			4.22	3.99	4.13
ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	< 20	4.22	-	0.019*	0.435
	20-40	3.99	-	-	0.018*
	> 40	4.13	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุสูงกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี กับอายุสูงกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	อายุ	$\bar{X}$	< 20	20-40	> 40
			4.24	3.97	4.09
ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	< 20	4.24	-	0.003*	0.073
	20-40	3.97	-	-	0.093
	> 40	4.09	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การเยี่ยมชม พระราชวังสนามจันทร์	อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านการจัดการ และดำเนินการ	นักเรียน นิสิตและนักศึกษา	87	4.08	0.56	มากที่สุด
	ข้าราชการ พนักงานของรัฐและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	172	4.05	0.56	มากที่สุด
	พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ	116	3.97	0.51	มาก
	รวม	375	4.03	0.54	มากที่สุด
2. ด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ	นักเรียน นิสิตและนักศึกษา	87	4.01	0.64	มากที่สุด
	ข้าราชการ พนักงานของรัฐและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	172	4.14	0.60	มากที่สุด
	พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ	116	4.00	0.51	มาก
	รวม	375	4.05	0.58	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่ง อำนวยความสะดวก	นักเรียน นิสิตและนักศึกษา	87	4.09	0.56	มากที่สุด
	ข้าราชการ พนักงานของรัฐและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	172	4.08	0.56	มากที่สุด
	พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ	116	3.92	0.48	มาก
	รวม	375	4.03	0.53	มากที่สุด
รวมความคิดเห็น	นักเรียน นิสิตและนักศึกษา	87	4.06	0.59	มากที่สุด
	ข้าราชการ พนักงานของรัฐและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	172	4.09	0.57	มากที่สุด
	พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ	116	3.96	0.50	มาก
	รวม	375	4.04	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 11 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.54) โดยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.57) รองลงมาได้แก่ อาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.59) และอาชีพพนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ตามอาชีพ พบดังนี้

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.56) และอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.56) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.51)

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.60) และอาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.64) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.51)

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.56) และอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.56) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.48)

ตาราง 12 วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการ
เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การเยี่ยมชมพระราชวัง สนามจันทร์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการจัดการและ ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.631	0.315	1.066	0.345
	ภายในกลุ่ม	372	109.994	0.296		
	รวม	374	110.625			
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.698	0.849	2.499	0.084
	ภายในกลุ่ม	372	126.419	0.340		
	รวม	374	128.117			
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	2.386	1.193	4.086*	0.018
	ภายในกลุ่ม	372	108.593	0.292		
	รวม	374	110.978			
รวมความคิดเห็น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.571	0.785	2.550	0.149
	ภายในกลุ่ม	372	115.002	0.309		
	รวม	374	116.573			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นด้านการจัดการและดำเนินการ และด้าน
บุคลากรผู้ให้บริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกจำแนกตามอาชีพ

การเยี่ยมชมพระราชวัง สนามจันทร์	อาชีพ	นักเรียน นิสิตฯ	ข้าราชการฯ	พนักงานเอกชน
	$\bar{X}$	4.09	4.08	3.92
ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ข้าราชการ พนักงานของรัฐ และ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์กร เอกชนและอื่นๆ	4.09 4.08 3.92	- - -	0.908 - -
				0.021* 0.034* -

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพพนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา และอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา กับอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 375 คน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรจัดให้มีบริการให้เช่ารถจักรยานเพิ่ม เนื่องจากพระราชวังสนามจันทร์มีพื้นที่กว้างมากจะทำให้สามารถเยี่ยมชมได้ทั่วถึงและสะดวกมากขึ้น
2. ควรมีการจัดงานกลางคืนแสดงแสง สี เสียง เป็นประจำทุกปี
3. ควรมีสินค้าที่ระลึกที่หลากหลายมากขึ้น เช่น หุ่นจำลองยาเหล เป็นต้น
4. ไม่ควรห้ามถ่ายภาพภายในพระที่นั่ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีสังเขปขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์สามารถนำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลและนำมาเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวและเป็นแนวทางในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในภาพรวมนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมบริการและระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์แตกต่างกัน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องความคิดเห็นและนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาปัญหาและรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ

3. สร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

4. นำแบบสอบถามไปเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมในการใช้ภาษา

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมฯ พิจารณาความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักท่องเที่ยวยาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.964

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามรายการ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุและอาชีพ ของนักท่องเที่ยวยาวไทย

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อเตรียมนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยาวไทยมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยาวไทยมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง

ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. นำข้อมูลตอนที่ 3 ข้อเสนอและอื่นๆ มาสรุปและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน มีดังนี้

1. เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และเพศหญิง มีจำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10

2. อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 อายุระหว่าง 20-40 ปี มีจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90 และอายุสูงกว่า 40 ปีขึ้นไป มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90

3. อาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 อาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 และอาชีพพนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกเป็นรายข้อและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและอาชีพ พบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านบุคลากรผู้ให้บริการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการจัดการและดำเนินการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกตามลำดับ

2. นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และสูง

กว่า 40 ปี มีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด ยกเว้น ช่วงอายุระหว่าง 20-40 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้ายบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทุกระดับอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวม 3 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ในแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านการจัดการและดำเนินการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุสูงกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี กับอายุสูงกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุสูงกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี กับอายุสูงกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกันกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุดทุกอาชีพ ยกเว้น อาชีพพนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้ายบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทุกอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวม 3 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพพนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา และอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นิสิตและนักศึกษา กับอาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ทั้งหมด พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรจัดให้มีบริการให้เช่ารถจักรยานเพิ่ม เนื่องจากพระราชวังสนามจันทร์มีพื้นที่กว้างมาก จะทำให้สามารถเยี่ยมชมได้ทั่วถึงและสะดวกมากขึ้น
2. ควรมีการจัดงานกลางคืนแสดงแสง สี เสียง เป็นประจำทุกปี
3. ควรมีสินค้าที่ระลึกที่หลากหลายมากขึ้น เช่น พุน้ำจำลองยาเหล เป็นต้น
4. ควรอนุญาตให้ถ่ายภาพภายในพระที่นั่ง

อภิปรายผล

จากที่ได้สรุปผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้อภิปรายผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นโดยรวม

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ มีความพอใจต่อการบริการด้านต่าง ๆ ที่สำนักพระราชวัง พระราชวังสนามจันทร์ได้จัดบริการไว้แล้ว ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณิษฐ์ ศรีภูมิ (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษาในเขตฐานทัพเรือสัตหีบ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวในเขตฐานทัพเรือสัตหีบในระดับดีมาก ในเรื่องของความสะดวกในการเดินทาง ความสะดวกในการผ่านเข้า-ออก ความสวยงามของสภาพแวดล้อม การรักษาความสะอาดและการรักษาความปลอดภัยในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์และการจัดเจ้าหน้าที่ที่ระลึก

2. เพศ

นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บริการด้านต่าง ๆ ที่สำนักพระราชวัง พระราชวังสนามจันทร์ได้จัดบริการไว้แล้ว ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้

นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิง ที่เข้าเยี่ยมพระราชวังสนามจันทร์ มีความพอใจในระหว่างการเยี่ยมชม ซึ่งความแตกต่างด้านเพศไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่ต่างกันของการบริการ ดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริจิตรา ฤกษ์ پای. (2550: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตามตัวแปรเพศ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อุษณีย์ ศรีภูมิ (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษาในเขตฐานทัพเรือสัตหีบ พบว่า ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. อายุ

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวม 3 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่แสดงความคิดเห็นต่อบริการๆ ที่สำนักพระราชวัง พระราชวังสนามจันทร์ได้จัดบริการไว้แล้ว ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีอายุต่างกันมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ที่แตกต่างตามช่วงอายุของนักท่องเที่ยว ซึ่งได้แบ่งตัวแปรอายุเป็นช่วง ได้แก่ ต่ำกว่า 20 ปี, ระหว่าง 20-40 ปี และสูงกว่า 40 ปี จึงทำให้มีความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริจิตรา ฤกษ์ پای (2550: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ตัวแปรอายุของนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ณัฐพล ศิลาทอง (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการใช้บริการเจ้าหน้าที่โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการเจ้าหน้าที่โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. อาชีพ

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวม 3 ด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดๆ ก็มี

ความซาบซึ้งและเห็นความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีความสำคัญของประเทศและเป็นสถานที่ราชการที่มีการบริการอย่างเป็นระบบและอยู่ภายใต้ระเบียบราชการที่นักท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และให้ความเคารพ ทำให้ความแตกต่างด้านอาชีพของนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมแสดงความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐพล ศิลาทอง (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และไม่สอดคล้องกับ ศศิธร สามารถ (2545: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน และพฤติกรรมที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเสนอว่าควรรักษามาตรฐานการบริการแก่ท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานเช่นนี้ต่อไป และควรจะพัฒนาการให้บริการให้ครอบคลุมถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเยี่ยมชม เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในสถานที่โบราณสถานอื่นที่ใกล้เคียงให้ครอบคลุมทั่วภูมิภาค เพื่อการบูรณาการการท่องเที่ยวให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันเพื่อเชื่อมโยงและสามารถประสานงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมนมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวตลอดปี เพื่อให้ทั่วถึงและครอบคลุม เพราะนักท่องเที่ยวจะมีฤดูกาลในการท่องเที่ยวแตกต่างกันตามแต่ภูมิประเทศและวัฒนธรรม เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นและสามารถบริหารจัดการการให้บริการได้ตรงตามความต้องการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี พ.ศ. 2538 - 2539. กรุงเทพฯ :อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- _____. (2542). อะเมซิ่ง : กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: บริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). สรุปรายได้-รายจ่ายจากการท่องเที่ยว. กลุ่มฐานข้อมูลการตลาด สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2552; จาก <http://www2.tat.or.th/stat/download/tex/21/Tourism%20Revenue%202005.doc>.
- จารุลัทธิ ประเสริฐวณิช. (2530). ความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จิรากาญจน์ สุเมรุรัตน์. (2541). การศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์พระที่นั่งวิมานเมฆ. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (นิเทศศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร กองทอง. (2540). ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด้านช่องจอมอำเภอภาชี จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภูมิศาสตร์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จุลสารการท่องเที่ยว. (2544, ม.ค.-มี.ค.). แผนการท่องเที่ยว ปี 2545. ปีที่ 20, ฉบับที่ 1.
- ชิดจันทร์ หังสสุต. (2532). หลักและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชลีพร ไกรเวียง. (2531). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2534). เทคนิคการใช้สื่อเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐพล ศิลาทอง. (2551). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการใช้บริการจัดนำเที่ยวโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุษฎี ชุมสาย. มล. (ม.ป.ป.). หลักวิชาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.

- ชนภรณ์ เมทนีสุดดี. (2543). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการ
 สี่วัดที่ศักดิ์สิทธิ์ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ:
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร หนูอักษร. (2548). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัด
 ภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมาศ กนกจันทร์. (2549). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์
 พระที่นั่งวิมานเมฆ พระราชวังดุสิต. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเสริม อุทัยผล. (2530). นันทนาการเบื้องต้น. ฝ่ายเอกสารการพิมพ์: วิทยาลัยครูเชียงใหม่.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526). ทศนคติการวัดผลการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ:
 โอเดียนสโตร์.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). การวิจัยประเมินผล: หลักการและกระบวนการ. กรุงเทพฯ:
 การพิมพ์พระนคร.
- พรรณี พัชรประภาส. (2534). ความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับบทบาทใน
 การควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2524). นันทนาการและการจัดการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา. (2548). คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา
 2548. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัย.
- ระพีพรรณ ใจดีภัก. (2545). วังและตำหนัก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2534). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 ราชบัณฑิตยสถาน.
- รีนรมย์ บวรธีรกุล. (2545). พฤติกรรมและความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
 เขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศ. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เรืองเวทย์ แสงรัตน. (2522). ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับ
 อัตราการเพิ่มประชากรของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สิ่งแวดล้อม).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลาวัญญ์ จักรานวัณณ์. (2540). *ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาวิชา บริหารธุรกิจ. (M.B.A.) สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ เขตกรุงเทพมหานครต่อการจัดการศึกษาภาคพิเศษ*. ปรินญาณิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรวิทย์ สุวรรณภักดี. (2547). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน น้ำพุร้อนน้อย จังหวัดพัทลุง*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). *ECO-TOURISM การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ สัญลักษณ์ใหม่แห่ง ทศวรรษ*. จุลสารการท่องเที่ยว.
- ศศิธร สามารถ. (2545). *ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2535). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สลักฤทัย เตียวตระกูล. (2539). *ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว : ศึกษากรณีท่องเที่ยวเมืองพัทยา*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (นโยบายและการวางแผนวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- สาวิตรี พิสนุพงศ์. (2543). *โบราณสถานกับการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริจิตรา ฤกษ์ป๋าย (2550). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชา จันท์ธอม. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักพระราชวัง. (2551). *เฉลิมฉลอง 100 ปี พระราชวังสนามจันทร์*. กรุงเทพฯ: ดิโน ดีไซน์.

- อรรถิพย์ ลีนะพัฒน์. (2535). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนประจำตํานสงคสมสงเคราะห์ในโรงเรียน*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.(สงคสมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อโนทัย อนันตชัยมนตรี. (2546). *ความคิดเห็นของนักทํองเทียวดอการทอองเทียวดเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษณีย์ ศรีภูมิ. (2544). *ความคิดเห็นของนักทอองเทียวดอการทอองเทียวดทศนศึกษาในเขตฐานทัพเรือสัตหีบ*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Budler, George D. (1959). *Introduction to Community Recreation*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychology Test*. 3rd nd. New York: Harper and Row.
- English, H.B. and A.C. English. (1958). *A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms*. New York: David McKay & Co.
- Hendee, J., C. and Others. (1984). *Wilderness Users in the Pacific Northwest: Their Characteristics, Values and Management Preferences*. Washington, D.C.: USDA Forest Service Research Paper PNW-61.
- Hillgard, Ernest R. (1979). *Introduction to Psychology*. New York: Harcourt, Brace.
- Kolasa, J. Blair. (1969). *Introduction to Behavior for Business*. New York: John Wisley and Sons.
- Kolesnik, W. B. (1970). *Education to Behavior*. 2nd ed New York; McGrew-Hill.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.M. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30 (30): 608.
- Lascurain, C. (1998, December). Opinions of Entrepreneur to Ecotourism at Roka Bay Sydney. *Dissertation Abstracts International*. 15(20): 1111-1112A.
- Lingberg Kreg; & Donald E. Hawkins. (1993). *Ecotourism A Guide for Planners & Managers*. The Ecotourism Society. North Bennington, Vermont.
- Ministry of Tourism, Republic of Maldives. (2004). *Tourism Attitude Survey 2004*. Retrieved September 2, 2005; from <http://www.scotexchange.net.tas2004.pdf>.
- Morgan C, T. and King R, A. (1991). *Introduction of psychology*. Tokyo: International Student McGraw-Hill Kogakussha. Ltd.
- Oskamp, S. (1977). *Attitude and Opinion*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

- Page, G.T., J. B. Thomas and A.R. Marshall. (1977). *International Dictionary of Education*. Nichols Publishing Co.
- Parker, A., L. (1999, July). Tourism Behavior of Youth in Younger. *Dissertation Abstracts International*. 85(.12): 1118-1119A.
- Triandis, Harry C. (1971). *Attitude and Change*. New York: John Wiley and sons., Inc.
- Webster. (1983). *Webster's New World Dictionary*. New York: Compact School the World Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามมี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านการจัดการและดำเนินการ

2.2 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

2.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยทางการศึกษา โดยสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยหวังว่าท่านจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ข้อมูลเพื่อจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ จึงขอความกรุณาจากท่านช่วยในการตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ และโปรดแสดงความความเห็นอย่างอิสระ

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือจากทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

นายธีระศักดิ์ ช่างเพชร

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามสภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

- () ชาย
- () หญิง

2. อายุ

- () ต่ำกว่า 20 ปี
- () ระหว่าง 20- 40 ปี
- () สูงกว่า 40 ปี

3. อาชีพ

- () นักเรียน นิสิตและนักศึกษา
- () ข้าราชการ พนักงานของรัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- () พนักงานองค์กรเอกชนและอื่นๆ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์
โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านการจัดการและดำเนินการ</u>					
1. มีการจัดระเบียบในการเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์ ได้เหมาะสม					
2. การติดต่อประสานงานเพื่อเยี่ยมชมมีความสะดวกรวดเร็ว					
3. อัตราค่าธรรมเนียมในการเยี่ยมชมมีความเหมาะสม					
4. การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
5. การเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชวังฯ ทำได้ง่าย					
6. เอกสาร แผ่นพับมีข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวังฯ ที่นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเพื่อประกอบการเยี่ยมชมได้อย่างสะดวก					
7. การจัดวางแผนผังอาคารมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม					
8. การจัดลำดับการเยี่ยมชมพระที่นั่งและตำหนักอื่นๆ มีความเหมาะสม					
9. การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมมีความเหมาะสม					
10. การแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการเยี่ยมชมที่ถูกต้อง					
<u>ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ</u>					
11. บุคลากรให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีจำนวนเพียงพอ					
12. บุคลากรมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยว					
13. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					
14. บุคลากรให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาถึงเป็นอย่างดี					
15. บุคลากรปฏิบัติตนระหว่างนำชมได้อย่างเหมาะสม					
16. บุคลากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพระราชวังฯ แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี					

การเยี่ยมชมพระราชวังสนามจันทร์	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. บุคลากรสร้างบรรยากาศที่ดีในการเยี่ยมชมให้นักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาการเข้าชม					
18. บุคลากรมีความสามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี					
19. การแต่งกายของบุคลากรมีความเหมาะสมแก่การให้บริการ					
20. บุคลิกภาพของบุคลากรมีความสุภาพเหมาะสมแก่การให้บริการ					
<u>ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก</u>					
21. สถานที่มีความสะอาดเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว					
22. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศดี เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว					
23. สถานที่จอดรถมีเพียงพอ					
24. สถานที่บริการจอดรถมีความสะดวกแก่การเดินทางเยี่ยมชมพระราชวังฯ					
25. ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวมีเพียงพอ					
26. ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวสะอาดและถูกสุขลักษณะ					
27. ร้านอาหารมีเพียงพอเหมาะสม					
28. ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและขนมมีเพียงพอเหมาะสม					
29. การจัดบริการสถานที่รับฝากสิ่งของมีความเหมาะสม					
30. การจัดบริการสถานที่รับฝากสิ่งของมีความปลอดภัย					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ

.....

.....

.....

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

.....

.....

.....

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นางกนกวดี ฟิงโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันทนการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ นายพนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันทนการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ นายชัยโรจน์ สายพันธุ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันทนการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ชื่อ นายสัญญาติ วัชรภักดิ์
ตำแหน่ง พนักงานพิเศษ ผู้ดูแลพระราชวังสนามจันทร์
สถานที่ทำงาน พระคลังข้างที่ สำนักพระราชวัง

5. ชื่อ นางขวัญเรือน บรรเทาแท้
ตำแหน่ง หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ พระราชวังสนามจันทร์
สถานที่ทำงาน พระคลังข้างที่ สำนักพระราชวัง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายธีระศักดิ์ ช่างเพชร
วันเดือนปีเกิด	13 กรกฎาคม 2508
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนวัดสุทธิวราราม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนวัดสุทธิวราราม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2535	นิติศาสตร์บัณฑิต (น.บ.) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ